

Tiina Inel

NEULETTA AIKUISEEN MAKUUN

Mallisto yli 40-vuotiaalle suomalaiselle naiselle

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Muotoilija (AMK)

Muotoilun koulutusohjelma

Opinnäytetyö

20.04.2015

Tekijä(t) Otsikko Sivumäärä Aika	Tiina Inel NEULETTA AIKUISEEN MAKUUN Mallisto yli 40-vuotiaalle suomalaiselle naiselle 43 sivua + 2 liitettä 20.4.2015
Tutkinto	Muotoilija
Koulutusohjelma	Muotoilun koulutusohjelma
Suuntautumisvaihtoehto	Tekstiilisuunnittelu
Ohjaaja(t)	Lehtori Tuija Nieminen Tekstiilisuunnittelija Rosa Piironen
<p>Tämän opinnäytetyön aiheena on neulevaatemalliston suunnitteleminen yli 40-vuotiaalle suomalaiselle naiselle. Haasteena on kartoittaa yli 40-vuotiaiden suomalaisten naisten tämänhetkistä tyyliä ja ajatuksia pukeutumisesta. Tarkempaa tietoa on haettu kyselyllä, jota on levitetty Facebookin ja sähköpostin välityksellä. Kyselyssä selvitettiin kohderyhmään kuuluvien naisten kokemuksia pukeutumisesta, sosiaalisen ympäristön merkityksestä pukeutumiseen sekä toiveita suunniteltavalta vaatteelta. Opinnäytetyön tavoitteena oli laajentaa tietämystä yli 40-vuotiaiden naisten tämän hetkisestä pukeutumisesta. Kyselylomakkeeseen oli liitetty malleja ja erivärisiä kuosivaihtoehtoja, jotta saataisiin ymmärrystä naisten toiveista suunniteltavalta vaatteista.</p> <p>Tutkimuksen lähdeaineistona on käytetty aikaisempia tutkimuksia, kirjallisuutta, artikkeleita ja internetiä. Kirjallisten lähteiden lisäksi saatiin asiantuntijan haastattelusta merkittävää aineistoa työhön. Kirjallisuuden ja asiantuntijahaastattelun pohjalta koottiin opinnäytetyön kannalta oleelliset käsitteet ja rakennettiin niistä viitekehys tälle työlle ja perusta empiiriselle osiolle.</p> <p>Opinnäytetyön tuloksena valmistui opinnäytetyön kohderyhmälle neulevaatteita. Vaatteissa on huomioitu tutkimustuloksissa ilmenneet muutostoiveet. Opinnäytetyön avulla saatiin tärkeitä mielipiteitä kyselyssä esitetyistä kuoseista, vaatemalleista ja värien käytöstä kuoseissa. Opinnäytetyöntekijä voi hyödyntää tuloksia myöhempien tuotteiden suunnittelussa omalle yritykselleen TARTTUVAdesignille.</p>	
Avainsanat	neulevaate, mallisto, pukeutuminen, tyyli, identiteetti, itsetunto, kehonkuva

Author(s) Title Number of Pages Date	Tiina Inel KNITWEAR FOR ADULT TASTE Knitwear collection for Finnish women over 40 43 pages + 2 appendices 20 April 2015
Degree	Bachelor of Culture
Degree Programme	Design
Specialisation option	Textile Design
Instructor(s)	Tuija Nieminen Principal Lecturer Rosa Piironen Tekstile designer
<p>The subject of this thesis is the design of knitted clothing for Finnish women over 40-years old. The challenge was to survey a representative group of Finnish women over 40, collecting data on their style choices and clothing preferences. To this end, a survey form with specific questions was prepared and distributed through email and Facebook. The survey was designed to collect input regarding the target group's experiences and preferences related to dressing up, the impact of their social environment on their choices, and their expectations for a dress which would be designed for their age group.</p> <p>In order to understand the clothing preferences of Finnish women over 40 today, a selection of dress models and patterns were attached to the survey form to better understand the target group's preferences and expectations regarding dress model, pattern and color. In addition to existing literature, studies, articles and Internet resources, an interview with a textile designer specializing in this field was used to provide a knowledge base for this study. A theoretical framework was formed using a collection of concepts from relevant literature and the results of this interview. This framework was used to interpret the empirical part of this study.</p> <p>The study collected significant data regarding the experiences and preferences of the target group, Finnish women over 40, related to dress models, patterns and colors. The researcher will use the results of this study for developing new designs for her company, TARTTU-VA design.</p>	
Keywords	knitwear, collection clothing, style, identity, selfconfidence, body image

Sisällys

1	Johdanto	5
2	Tutkimuksen lähtökohdat	6
2.1	Tutkimuskysymykset	6
2.2	Tutkimusmenetelmä ja viitekehys	6
3	Suomalaisen naisen pukeutuminen	8
3.1	län määritelmä	8
3.2	Sosiaalisen ympäristön merkitys pukeutumisessa	9
3.3	Mitä tyyli on?	11
3.4	Värien ja materiaalien merkitys pukeutumiseen	12
4	Ulkonäkö osana hyvinvointia	13
4.1	Itsetunnon ja minäkuvan vaikutus pukeutumiseen	13
4.2	Kehonkuvan vaikutus pukeutumiseen	15
5	Tutkimuksen toteuttaminen	16
5.1	Aineiston keruu	16
5.2	Aineiston analyysi	18
5.2.1	Pukeutumiskokemukset	19
5.2.2	Sosiaalisen ympäristön vaikutukset pukeutumiseen	22
5.2.3	Tarjonta ja toiveet vaatteelta	23
5.2.4	Kuosit ja vaatemallit	25
6	Neulemallisto muotoutuu	30
6.1	Tutkimuksen tulokset	31
6.2	Tulosten vaikutukset neulemallistoon	32
6.3	Mallien valmistus	34
7	Pohdinta ja johtopäätökset	38
	Lähteet	41
	Liitteet	44
	Liite 1. Kyselylomake	44
	Liite 2. Valokuvat valmiista neulevaatteista	51

1 Johdanto

Aloittaessani opinnäytetyötä mietin aihetta, jossa voisin samalla syventää oppimiani taitoja sekä joka todella inspiroisi minua. Halusin tehdä jotain, mitä en vielä ollut tehnyt. Olen haaveillut vaateen suunnittelusta jo pitkään. Ensin hieman epäröin, sillä koin aiheen laajaksi sekä erittäin haasteelliseksi. Pelkäsin, että taitoni eivät ehkä riittäisi tällaisen projektin tekemiseen. Aikaa kirjallisen osuuden sekä tuotteen suunnitteluun ja valmistukseen oli hyvin rajallisesti. Päätin harkinnan jälkeen kuitenkin rohkeasti tarttua haasteeseen suunnitella neulevaatemallisto aikuiselle naiselle. Aihe on ollut toki haastava, mutta myös mielenkiintoinen ja opettavainen.

Vaateen suunnittelu oli täysin uusi aluevaltaus minulle. Tiesin, että tarvitsen vaatteiden valmistamiseen ulkopuolista apua. En osaa itse kaavoittaa tai ommella, joten haasteena oli löytää henkilö, joka hallitsi neulekankaan leikkauksen, ompelun ja kaavoituksen.

Valitsin kohderyhmäksi yli 40-vuotiaat naiset, koska itsekkin kuulun tuohon ikäryhmään. Koen, että on vaikeampi löytää vaatteita tässä iässä kuin nuorempana. Haluaisin laadukasta, kestäväää, ajassa kulkevaa vaatetta raikkaalla ja trendikkäällä otteella aikuiselle pohjoismaalaiselle naiselle. Mielestäni erityisesti neulevaatteet ovat hieman vanhahtavia ja ”tätimäisiä”. Halusin selvittää pitivätkö olettamukseni paikkansa. Onko muilla samanikäisillä naisilla samanlaisia ajatuksia?

Olen perustanut toiminimen TARTTUVAdesign syksyllä 2014. Toiveeni on tulevaisuudessa suunnitella laaja-alaisesti tekstiilituotteita sisustustuotteista asusteisiin ja vaatteisiin omalle toiminimelle. Tutkimuksen tuloksia pystyn hyödyntämään oman yrityksen tuotteiden suunnittelussa ja valmistuksessa myös tulevaisuudessa.

2 Tutkimuksen lähtökohdat

Tässä luvussa esittelen tutkimuskysymykset ja tutkimusmenetelmän. Viitekehys on visualisoitu kuviona, ja kuvion termit ja niiden sisältö on selitetty kuvion alla.

2.1 Tutkimuskysymykset

Tässä tutkimuksessa syvennytään suomalaisten naisten pukeutumiseen, tyyliin, identiteettiin ja värien käyttöön vaatteissa. Tutkimuksessa pohditaan ulkonäön vaikutusta hyvinvointiin sekä itsetunnon ja kehonkuvan vaikutusta pukeutumiseen.

Tutkimuksen tarkoituksena on laajentaa ymmärrystä suomalaisten yli 40-vuotiaiden naisten pukeutumisvalintoihin vaikuttavista tekijöistä ja suunnitella saatujen vastausten perusteella neulevaatteita aikuiselle naiselle.

Tutkimusongelma koostuu seuraavista kysymyksistä:

1. Millaisia pukeutumiskokemuksia suomalaisella yli 40-vuotiaalla naisella on?
2. Mitä toiveita suomalaisella yli 40-vuotiaalla naisella on suunniteltavalle vaatteelle?

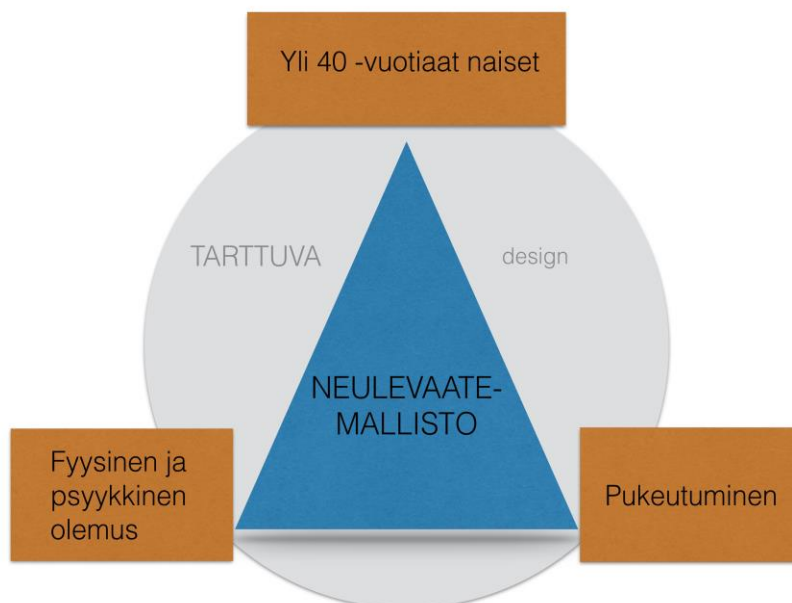
2.2 Tutkimusmenetelmä ja viitekehys

Tämä tutkimus on luonteeltaan kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus. Tutkimuksessa tutkitaan yli 40-vuotiaiden suomalaisten naisten pukeutumista ja aineisto kerätään kyselylomakkeella. Kyselylomakkeen kysymykset ovat avoimia asiaan tai teemaan liittyen, ja niihin voidaan vastata laajasanaisesti kirjallisesti. Laadullinen tutkimuksen tavoitteena on selittää tutkittavaa ilmiötä ja pelkistää siitä saatujahavaintoja sen olennaisten piirteiden hahmottamiseksi. (Anttila 2006, 275; Vilkkä & Airaksinen 2003, 63-64.) Itse hyödynnän laadullista sisällönanalyysia tiivistääkseni aineistoni kautta keräämäni tietoa suomalaisnaisten pukeutumisesta.

Sain täydentävää tietoa tämän tutkimuksen teoreettiseen viitekehykseen haastattele-
malla pitkään alalla toiminutta suunnittelijaa ja yrittäjää. Haastateltava haluaa pysyä ano-
nyyminä eikä minulla ollut lupa käyttää hänen nimeään opinnäytetyössäni. Asiantuntija-
haastatteluun valitut ovat hyvin koulutettuja, alansa tunnustettuja asiantuntijoita, jotka
edustavat jotakin organisaatiota tai laitosta. Haastattelun tarkoituksena on koota asian-
tuntijan hallussa oleva erikoistietämys. Heidän asemansa vuoksi heillä on mahdollisuus
antaa tietoa ilmiön historiallisesta kehityksestä ja tulevaisuuden suuntaviivoista. (Anttila
2006, 198-199.) Asiantuntijan haastattelun kautta sain merkittävää tietoa niin tutkimuk-
sen kohderyhmästä kuin neulevaatteen suunnittelusta sekä materiaalituntemuksesta tä-
hän työhön.

Kyselyiden ja haastattelun ohella käytetään aineistona tieteellistä kirjallisuutta, lehtiartik-
keleita ja internetiä.

Tämä opinnäytetyö on myös toiminnallinen tutkimus, sillä se sisältää tutkimuksellisen
kirjallisen osan lisäksi fyysisen tuotoksen. Toiminnalliselle opinnäytetyölle on luonteen-
omaista kaksiosaisuus. Kirjallisessa osassa kuvataan konkreettisesti lopputuotteeseen
johtanut suunnitteluprosessi. Visuaalisen osan muodostaa valmistettava tuote. (Vilkkä &
Airaksinen 2003, 9.)

Kuvio 1. Visualisoitu viitekehys

Tavallisesti viitekehys on visualisoitu ja havainnollistettu, mutta samalla myös pelkistetty esitys tutkimuksen teoreettisista lähtökohdista (Anttila 2006, 167). Kuvio 1 kuvaa opinnäytetyön viitekehysten visuaalisesti. Kaavion keskiössä on neulevaatemallisto eli prototyypit vaatteista. Kolmion yläkulmassa ovat tutkimuksen kohderyhmä yli 40-vuotiaat suomalaiset naiset. Kolmion vasemmalla puolella oleva otsikko ”fyysinen- ja psyykinen olemus” käsittää yli 40-vuotiaiden suomalaisten naisten itsetunnon, minäkuvan ja kehonkuvan vaikutuksen pukeutumiseen. Kolmion oikeanpuoleinen otsikko ”pukeutuminen” käsittää sosiaalisen ympäristön, tyylin, värien ja materiaalin merkityksen pukeutumisessa. Taustalla harmaalla pohjalla on TARTTUVAdesign, yritys jolle tuotteet suunnitellaan.

Neulevaatemallisto on kuvion keskellä selvittäen sitä, kuinka kaikki muut seikat vaikuttavat siihen, millaisia lopulliset vaatteet ovat. Oranssien laatikoiden sisällä olevat asiat ovat läsnä työni eri vaiheissa ja vaikuttavat tuotteen valmistukseen. TARTTUVAdesign on taustalla, koska tässä opinnäytetyössä ei käsitellä yrityksen perustamista eikä sen toimintaa. Se ei ole opinnäytetyön pääteema, vaikka onkin tärkeä osa kokonaisuutta, mikäli vaatteita ruvetaan valmistamaan tuotantoon.

3 Suomalaisen naisen pukeutuminen

Tässä luvussa käsittelen aluksi iän määritelmää. Iän määrittelemisen ei ole yksiselitteistä. Ikää voidaan lähestyä useasta näkökulmasta käsin. Iän määrittelyn ja keski-ikä käsitteen määrittelyn kautta selvitan, mitä käsitettä käytän tämän tutkimuksen kohderyhmän naisista. Seuraavaksi käsittelen pukeutumisen käsitettä ja mitä pukeutuminen merkitsee meidän kulttuurissamme. Syvennyn tarkastelemaan tyylin käsitettä sekä värien ja materiaalien merkityksistä vaatteissa. Käsitteistöä olen avannut kirjallisuuden ja asiantuntijahaastattelun avulla.

3.1 Iän määritelmä

Ikä voidaan määritellä persoonallisen iän kautta. Persoonallinen ikä kertoo, missä elämänvaiheessa ihminen kokee olevansa. Subjektiivinen ikä tarkoittaa sisäistä kokemusta iästä, joka ei yleensä muutu. Kokemuksellinen ikä kuvastaa, kokeeko

ihminen olevansa kronologisia ikävuosiaan nuorempi, vanhempi vai niiden tasalla. (Iltanen 2007, 9-11.)

Biologisella iällä tarkoitetaan sitä, miltä keho tuntuu ja näyttää ja kuinka se toimii. Tähän iän määrittelyyn kytkeytyy myös funktionaalinen ikä. Sosiaalisen iän rakentamiseen liittyy symbolinen ikä, joka tarkoittaa konkreettisiin tekoihin ja asioihin kytkeytyviä iän merkityksiä, kuten esimerkiksi jonkin toiminnan määrittämistä sopivaksi tietyn ikäisille. (Iltanen 2007, 9-11.) Biologisesti varhainen keski-ikä alkaa Antti Hervosen, Tampereen yliopiston gerontologian professorin mukaan lisääntymisvaiheen lopussa. Sosiaalinen ja henkinen keski-ikä voitaisiin määritellä eräänlaiseksi tasannevaiheen saavuttamiseksi, joka aikanaan kääntyy laskuun. Milloin tuo vaihe saavutetaan ja milloin lasku alkaa ja kuinka jyrkkä se on, on yksilöllistä. (Hervonen, 2003.) Biologisen iän näkökulmasta tutkittavan ikäryhmän voi määritellä olevan varhaista keski-ikää.

Ikämäärittelyn moninaisuuden vuoksi päädyin käyttämään tämän tutkimuksen kohderyhmästä nimitystä yli 40-vuotiaat naiset, koska se mielestäni kuvaa tutkimukseen vastanneita naisia parhaiten. Keski-ikä määritelmä on hyvin laaja ja epämääräinen tässä yhteydessä.

3.2 Sosiaalisen ympäristön merkitys pukeutumisessa

Pukeutuminen on meille kaikille jokapäiväinen varsin arkinen ja luonnollinen tapa, jonka tärkein osuus länsimaisessa kulttuurissa on vaatetus. Pukeudumme suojautuaksemme tai koristautuaksemme. Tapamme pukeutua viestittää meistä jotain. Kommunikoimme pukeutumisemme kautta muiden ihmisten kanssa. Pukeutumisella vahvistamme mielikuvaa siitä, mihin yhteisöön kuulumme tai vastaavasti voimme korostaa omaa, yksilöllistä persoonaa sekä ajatusmaailmaa ja pyrkiä erottautumaan muista ihmisistä. Suojautumis- ja viehättämistarpeiden vuoksi syntynyttä pukeutumista ovat muokanneet paikalliset luonnonolosuhteet, heimo tai kansalaisuus. Pukeutumiseen ovat vaikuttaneet kauneuskäsitykset, varallisuus, uskonnot, uskomukset sekä symboliikka. Muita pukeutumiseen vaikuttaneita tekijöitä ovat olleet sääty ja asema, johon kuulumme, ikä ja aviosuhde, kulttuuritaso ja piiri sekä yhteiskunnassa ja yhteiskuntien välillä tapahtuvat muutokset, kuten esimerkiksi sodat ja vallankaappaukset. Valinnat muuttuvat eri elämänvaiheiden

varrella sosiaalisten roolimme mukaisesti. Roolit liittyvät esimerkiksi ammattiin tai harrastuksiin. (Koskimies 1983, 7-8; Uotila 1995, 31; Fiske 1992, 92.)

Vaatteiden tulisi olla tasapainossa sekä omien sisäisten tuntemusten että ulkoisten paineiden kanssa. Konteksti, johon pukeutuminen liittyy asettaa myös rajoituksia sopivan vaateen valinnalle. Ihmisen fyysiset ympäristöt, kuten kirkko, koti ja kirjasto herättävät tiettyjä mielleyhtymiä, koska niiden merkitykset ovat sosiaalisesti aikaansaatuja. Ihmisten oletetaan olevan tietoisia ympäristön vaatimuksista ja tilanteen sisällöstä, jolloin tilanteen mukaisella vaatetuksella osoitetaan kunnioitusta toisia ja itse tilannetta kohtaan. (Kivimäki 2003, 257-258.)

Aikuisen naisen elämäntilanne on usein tasapainoilua erilaisten sosiaalisten roolien välillä ja samalla pyrkimystä täyttää ympäristön hänelle asettamat vaatimukset. Nykyaikana on tyypillistä, että ihmisellä on useampi rooli, joita hän voi vaihdella tilanteiden mukaan, esimerkiksi työpukeutuminen ja pukeutuminen vapaalla. Pukeutuminen liittyy erilaisiin rooleihin, joita ihminen ottaa. (Kivimäki 2003, 249.)

Arvot ja uskomukset motivoivat pukeutumiskäyttäytymistä. Ihmisen tärkeinä pitämiä asioita ovat tasa-arvo, perinteet sekä persoonallisuus. Tutkimusten mukaan aikuisten naisten tärkeimpiä vaatteisiin liittyviä arvoja ovat esteettiset ja taloudelliset arvot. Tekstiilit ja vaatteet ovat kuuluneet perinteisesti naisten vastuualueisiin. Vielä nykyäänkin naiset vaikuttavat sekä lasten että miehen pukeutumiseen. Naisten kiinnostus vaatteita ja ulkoista olemusta kohtaan vaihtelee kuitenkin paljon yksilöiden välillä. (Kivimäki 2003, 249-250.)

Useimmiten pukeutumisessa erot ovat havaittavissa niin sukupuolen kuin iän suhteen. Jokaisessa yhteiskunnassa on nähtävissä joitakin eroja pukeutumisnormeissa eri elämänvaiheissa. Ikää koskevia eroavuuksia tehdään kompleksisessa järjestelmässämme myös vaateen koon ja tyylin suhteen. Vaatteiden luokittelua iän ja sukupuolen mukaan voi nähdä tavaratalojen vaateosastoilla. Epävirallista ikään liittyvää pukeutumisen luokittelua tapahtuu puhuttaessa esimerkiksi tätimäisestä, rouvamaisestä tai miehekkäästä pukeutumisesta. Länsimaisessa nuoruutta ihannoivassa kulttuurissa vanhenevat naiset huomaavat arvonsa naisena vähenevän iän karttuessa. Tämän vuoksi ihmisiä rohkaistaan pukeutumaan, ajattelemaan, tuntemaan ja käyttäytymään nuorekkaasti. (Kivimäki 2003, 251; Seppänen 2001, 13.)

3.3 Mitä tyyli on?

Muoti määritellään yksinkertaisimmillaan tyyliksi tai tyyleiksi, jotka ovat kaikkein suosituimpia tiettyinä aikana (Brannon 2005, 4). Tyyli on valinta, jonka yksilö tekee vallitsevista muodeista tai vallitsevasta muodista (Nuutinen 2004, 61).

Tyyli on sellaisten ihmisten luomaa, jotka kykenevät omaan muotoilmaisuun, käsialaan. Vahvan ja ilmeikkään tyylin luonteeseen kuuluu, että sen omaavalla on jotain sanottavaa tai ilmaistavaa. Tyyllillä on yhteys muotoon eli järjestykseen, joka koostuu yksittäisistä muodon elementeistä. Näitä elementtejä toistetaan systemaattisella tavalla enemmän tai vähemmän tietoisesti. Sillä on myös yhteys kuhunkin aikakauteen, koulutustasoon, yhteiskuntaan ja kansallisuuteen, ammattikulttuuriin ja kulttuuri-ilmastoon. (Anttila 1992, 171.)

Tyyllillä yksilö visualisoi omaa minäkäsitystään. Viestitämme ja paljastamme pukeutumisen kautta omia arvojamme. Käytetyt vaatteet ja asusteet kertovat visuaalisesti runsaasti erilaisia asioita ihmisestä. Ihmiset pyrkivät miellyttämään, ehkä tiedostamattaan, yhteisöään pukeutumalla samanhenkisiin vaatteisiin. Tunnetaan yhteenkuuluvuutta yhteisöön, mutta voidaan pyrkiä erottumaan omina persoonina yhteisön sisällä. (Maffesolin 1995, 44-46; Salovaara 2005, 12-13.)

Tyylejä on monenlaisia, ja ihmiset käsittävät tyylin eri tavalla. Kun seuraa suomalaisten keski-ikäisten naisten pukeutumista kaupungilla voi nähdä, että suurin osa naisista pukeutuu käytännöllisesti. Tähän luonnollisesti vaikuttaa pohjoinen kylmä ilmasto. Haluamme pukeutua riittävän lämpimästi kylmässä säässä. Jonkin verran voi myös nähdä korkokenkiä ja naiseutta korostavaa pukeutumista. Persoonallisia pukeutujia näkyy aika vähän. Klassisen tyylikkäitä pukeutujia näkee enemmän.

Hornin ja Gurelin (1981) mukaan tyyli on pukeutumista kuvaava tai selvästi erottuva vaateen muoto. Tyyli ovat riippumattomia muodin vaihteluista, mutta ne saattavat olla osa ohjeellista käyttäytymissuuntausta ja siksi muodikasta. Tyyli ja tyylitaju eivät liity muotiin ja ohimeneviin vaateilmiöihin. Tyyli edustaa ihmisen omaa persoonallisuutta. Tutkimuksen mukaan aikuiset naiset tuovat voimakkaasti esille, että he ovat löytäneet oman tyykinsä, mikä ei välttämättä pidä paikkaansa nuorempien naisten kohdalla. Nuoremmat naiset kokeilevat erilaisia vaatetyylejä ja pyrkivät kehittämään persoonallisuuttaan ja naisidentiteettiään. (Kivimäen 2003, 255-256 mukaan.)

Tyyli ilmentää yksilön sisäistä maailmaa ja persoonallisuutta. Yleensä hankitaan ja pue-taan niitä vaatteita, jotka heijastavat sitä, mitä sillä ollaan tai halutaan olla. Henkilö voi kuitenkin pukeutua vaatteisiin, jotka eivät vastaa hänen minäkuvaansa. Henkilö saattaa esimerkiksi pitää senhetkistä muotivaatteista ja jopa ostaakin niitä, mutta ei tunne vaat-teita omikseen. (Kivimäki 2003, 255-256.)

Suomalainen nainen haluaa tyyliältään selkeyttä, graafisuutta sekä vaatteiltaan käytän-nöllisyyttä. Vaatteessa tulee olla jokin juttu, yksityiskohta josta hän pitää. Eurooppalainen nainen haluaa enemmän hienostuneisuutta, murrettuja värejä ja klassisuutta. Tyyliin toki myös vaikuttaa se, missä elämäntilanteessa nainen on. (Asiantuntijahaastattelu 18.03.2015.)

Lapsen saannin jälkeen voi ylipaino tai muuttunut vartalo vaikuttaa pukeutumisen ja tyy-lin muuntumiseen. Muita tyylin muuttumisen syitä voivat olla muut elämäntilanteen muu-tokset, kuten esimerkiksi avioero ja työpaikan vaihtuminen. (Faux 1999, 18-19.)

3.4 Värien ja materiaalien merkitys pukeutumiseen

Värit ovat osa pukeutumista, tyyliä ja siten myös yhteydessä minäkuvaan. Kaiserin mu-kaan värien yhteys mielialaan on kangasta ja pukeutumistyyliä läheisempi. Värit heijas-tavat usein henkilön mielialoja, mutta värien valintaan voi kuitenkin vaikuttaa jokin tärke-ämmäksi koettu tekijä kuten sopivaisuussäännöt, muoti, käytännöllisyys tai se, että väri koetaan itselle sopivaksi. Värillä on positiivinen vaikutus omaan ulkoasuun, mikä voi joh-tua kokemuksesta, että väreillä on kyky peittää ihmisen ulkoisen olemuksen huonompia ominaisuuksia ja toisaalta korostaa parhaita puolia. (Kaiser 1997, 329.)

Suomalaiset käyttävät voimakkaita tai neutraaleja värejä. Keski-ikäiset naiset suosivat tummia värejä vaatteissaan. Mitä vanhempi nainen on sitä enemmän he pitävät värik-käistä vaatteista ja jopa karttavat mustan käyttöä. Mustan värin koetaan vievän värin kasvoilta. Henkilön mieltymys johonkin väriin on persoonakysymys. Ihmiset käyttävät yleensä niitä värejä joiden koetaan sopivan hänelle. Värien käyttö ei välttämättä muutu trendien myötä. Kuluttajat eivät nykyisin seuraa trendivärejä ja odota saataville mallistoa muotiväreillä. (Asiantuntijahaastattelu 18.03.2015.)

Tunteilla on tärkeä osa vaatteita ostaessa. Tunne siitä, että ostettava vaate on kaunis ja sopii henkilölle on tärkeää. Henkilö kokee olonsa itsevarmemmaksi ja viehättävämmäksi löytäessään itselleen sopivaa puettavaa. (Saramäki 2013, 214-218.) Tunteet ovat aina, enemmän tai vähemmän, ihmisen toiminnassa mukana. Emootio, tunne viittaa sekä tiettyihin käyttäytymisen ilmentymiin että koettuihin tunnetiloihin. (Hari ym. 2015, 84-86.)

Asiantuntijahaastattelussa (18.3.2015) haastateltava mainitsi villan arvostuksessa tapahtuneen muutoksen Suomessa. Ennen villaa vaatemateriaalina ei arvostettu. Nykyisin ihmiset haluavat villaisia vaatteita ja erityisesti 100-prosenttista villaa. Ihmiset haluavat käyttää luonnonmateriaalista valmistettuja vaatteita, ja ne usein myös yhdistetään hyvään laatuun, vaikka sekoitelanka ei välttämättä ole huonolaatuisempi.

Naiset suosivat vaatteiden materiaalina joustavaa materiaalia, kuten neuletta ja trikoota. Joustomateriaalien etuna on niiden antama pehmeämpi vaikutelma ihmisestä. Vaatteet ovat rentoja, hyvin laskeutuvia ja siistejä. Vaihdevuosi-ikäiset naiset suosivat jakkuja ja takkeja niiden helpon riisuttavuuden ja puettavuuden vuoksi. Nykyisin arvostetaan laatua, mutta laatu ilmenee enemmän kankaan kautta. Viimeistelyyn ei välttämättä enää kiinnitetä niin paljon huomiota. (Asiantuntijahaastattelu 18.03.2015.)

4 Ulkonäkö osana hyvinvointia

Suomalaiseen kansanluonteeseen kuuluu tietty ulkoinen vaatimattomuus. Ihminen voi olla varma itsestään, vaikka ei ilmaisekaan sitä ulospäin. Kulttuurissamme kerromme osaamisemme toiminnan kautta lupaamatta liikaa. Itsensä vähättely on kohteliasta. Kuvailijan tulee kehua ja ylistää vähättelijää. (Keltikangas-Järvinen 1994, 52.)

Tässä luvussa selvitän itsetunnon ja minäkuvan käsitteitä ja niiden vaikutusta pukeutumiseen sekä kehonkuvaan.

4.1 Itsetunnon ja minäkuvan vaikutus pukeutumiseen

Itsetunto on itsenäisyyttä oman elämän ratkaisuissa. Hyvän itsetunnon omaava ei pohdi, mitä muut ajattelevat eikä ole huolestunut muiden hyväksynnästä. Hän

ei pyri aina toimimaan ja ajatelemaan yleisen mielipiteen mukaan. (Keltikangas-Järvinen 1994, 20.)

Itsetunto kehittyy Liisa Keltikangas-Järvisen mukaan pääasiassa varhaislapsuudessa. Lapsen hyvän itsetunnon kehittymiseen vaikuttavat vanhempien käsitykset sopeutuvista, yhteistyöhaluisista oppimaan innokkaista lapsista, joiden lapsuus on onnellista aikaa. (Keltikangas-Järvinen 1994, 162.) Myöhemminä vuosina itsetunnon rakentumiseen kodin lisäksi vaikuttavat, koulu, kaverit ja harrastukset (Keltikangas-Järvinen 1994, 123).

Minäkuva on ihmisen oma käsitys omasta itsestä. Ihminen havaitsee ja tietää niin vahvuutensa kuin heikkoutensa. Minäkuva ohjaa ihmisen valintoja ja päätöksiä, joiden pohjalta hän tekee elämäänsä koskevia ratkaisuja. (Keltikangas-Järvinen 1994, 17.)

Identiteetti on joukko organisoituneita ominaisuuksia, jotka yksilö havaitsee kuvatessaan tai määriteltessään itseään tietyissä sosiaalisissa tilanteissa. Ihmisellä on monia identiteettejä mutta vain yksi minäkuva. Tämä tarkoittaa sitä, että ihmiset esimerkiksi pukeutuvat todennäköisesti eri tavoin töihin ja juhliin. Identiteettiä ilmaistaan ulkoasun kautta ja toiset tekevät päätelmiä yksilöstä hänen ulkoasunsa perusteella. (Kivimäki 2003, 255.)

Barnardin (1996) mukaan ihmisten nykyisessä pukeutumistyyliässä identiteetti on sulautunut erilaisuudeksi ja päinvastoin. Tyyliä rakennetaan massamitoitetulla vaatteella, jonka ajatellaan ja koetaan ilmaisevan yksilöllistä identiteettiä, tapaa erottua muista. (Kivimäki 2003, 255.)

Vaatteita pidetään varmana ja tavanomaisena itsensä kaunistamisen välineenä. Vaate-tusta sosiaalisen hyväksynnän välineenä käyttävät erityisesti ne aikuiset naiset, joiden itsetunto on huono; erityisesti yhteiskunnassa, jossa yksilön arvo mitataan sosiaalisissa tilanteissa pukeutumisen perusteella. Tällöin hyvän itsetunnon saavuttaminen voi edellyttää ulkoiseen olemukseen panostamista. Pohjoismaisilla naisilla on laajemmat vaikutusmahdollisuudet yhteiskunnallisiin asioihin, jolloin minäkuva ja parempi itsetunto rakentuvat enemmän oman toiminnan ja saavutusten kuin pukeutumisen kautta. (Kivimäki 2003, 255.)

Uskotaan, että ikä- ja aikakaudesta huolimatta lapsi tulee oppimaan hänelle ominaisen sukupuoliroolin ja että vaatetus tukee vahvasti hänen identiteettiään joko poikana tai tyttönä. Se mikä katsotaan milloinkin naiselliseksi tai miehiseksi vaatetuksessa muuttuu

ajan, paikan ja sosiaalisen ympäristön mukaan. Samanlaiset vaatteet molemmilla sukupuolilla kuvastavat ainakin pinnaltaan samanarvoista yhteiskuntaa. Nykyään miehille ja naisille on lukemattomia yhteisiä vaatteita, esimerkiksi farkut, t-paidat, tuuli- ja urheilupuvut sekä päällystakit. Naiset saattavat löytää näistä vaatteista huolettomuutta ja mukavuutta, jota naisten vaatteissa ei aina ole. (Kivimäki 2003, 251.)

Suomalainen tasa-arvoisuuteen suuntautuva kulttuuri on vaikuttanut naisten pukeutumiseen. Suomalaiset naiset arvostavat käytännöllisyyttä pukeutumisessa. He eivät pukeudu ylinaisellisiin ”rönsyileviin” vaatteisiin, eivätkä myöskään halua näyttää vaurautaan tuomalla julki kalliita merkkejä vaatteissaan. Vaikka suomalaiset naiset eivät halua liian paljastavia vaatteita. He kuitenkin suosivat isoja v-kaula-aukkoja tai venemallisia kaula-aukkoja. Dekolteetä halutaan korostaa kaula-aukolla tai koruilla, mikäli kaulan alue sen sallii. (Asiantuntijahaastattelu 18.03.2015.)

4.2 Kehonkuvan vaikutus pukeutumiseen

Minäkuvan fyysinen osa-alue on body image. Käsite viittaa mielikuvaan, joka henkilöllä on omasta vartalostaan. Yksilön asenteet vartaloon kohtaan vaikuttavat siihen, minkälaisia vaatteita hän valitsee. Käsitys omasta vartalosta ja siihen parhaiten sopivasta vaateuksesta muodostuu elämän kuluessa, ja vartalon ikääntymismuutoksista huolimatta aiemmin esimerkiksi vartalonmyötäisten, väljien, peittävien tai mukavuutta korostavien vaatteiden kokeminen edustavaksi voi säilyä edelleen. Näin ollen vartalon ikääntymisen aiheuttamien muutosten hyväksyminen luontevina edistää myönteistä minäkuva. (Kivimäki 2003, 257.)

Yksilön pukeutuminen ja ruumiinkuva ovat kytköksissä toisiinsa. Ihminen kokee ja havainnoi omaa kehoaan eri tavalla kuin toiset. Oman kehon tietoisuuden kuva koostuu kehon kokonaisuuden sekä yksittäisten osien havainnoinnista ja niiden koko käsityksistä. Kehon tietoisuudenkuvaan liittyvät myös käsitykset iästä, sukupuolesta sekä kehon toiminnasta. (Kaiser 1997, 98.)

Aromaa & Koskisen (2002) tutkimuksen mukaan 25 % suomalaisista naisista 45-54 -vuotiaiden ikäryhmässä on ylipainoisia. Tutkimuksessa ilmenee, että kokonaispaino nousee iän myötä, jopa ylipainon puolelle ja laskee myöhäisessä vanhuusiässä. (Iltanen 2007, 42.) Nainen joutuu eri elämänvaiheissa muokkaamaan käsitystään vartalostaan

hyväksyttävään muotoon. Ympäristön naiskuvat vaikeuttavat tämän prosessin vaikeusastetta ja hankaloittavat löytämään uudelleen yhteyden ruumiin ja mielen välille, jotta nainen tuntisi olevansa kotona omassa ruumiissaan. (Niemelä 1995, 84.)

Aiemman tutkimuskirjallisuuden valossa voidaan yhteenvetona todeta, että aikuisten naisten pukeutumiseen vaikuttavat ympäristö ja yhteiskunta, eri yhteyksissä ja elämäntilanteissa vaihtuvat roolit sekä ikääntymisen myötä tapahtunut kehonkuvan muutos.

5 Tutkimuksen toteuttaminen

Tässä luvussa käyn läpi aineiston keruuta ja käsittelyä. Kerron lyhyesti läpi kyselylomakkeen kysymykset ja sen jälkeen puran kyselyn vastaukset. Analyysiä on elävöitetty ja havainnollistettu sitaateilla.

5.1 Aineiston keruu

Toiminnallisessa opinnäytetyössä tuote tehdään aina jonkun käytettäväksi. Yleisiä kohderyhmän määrittämisessä käytettyjä ominaisuuksia ovat muun muassa sosioekonominen asema, ikä, koulutus, ammattiasema, toimeksiantajan toiveet tai tavoitteeksi asetetut tuotokset. Tärkeää on, mikä on ongelma ja ketä ongelma koskee. (Vilka & Airaksinen 2003, 38-39.) Tutkittavana ovat yli 40-vuotiaat suomalaiset naiset. Olen valinnut tämän ikäiset naiset, koska kuulun itsekin kyseiseen ikäryhmään. Haluan ymmärtää paremmin yli 40-vuotiaiden naisten toiveita suunniteltavilta vaatteilta.

Tarkoitukseni on suunnitella ja valmistaa tuotteita pääasiassa keski-ikäisille naisille. Tutkittavat ovat eri ammattikunnan edustajia, eikä vastaajien sosioekonomista taustaa tiedetä. Tarkoitus on kartoittaa kyselyn avulla suomalaisten naisten mielipiteitä neulevaatteista.

Aineiston keruu aloitettiin helmikuussa 2015. Vastaukset saatiin maaliskuun 2015 alkuun mennessä. Tiedustelu lähetettiin Facebookin kautta 42:lle ja sähköpostitse viidelle yli 40-vuotiaalle suomalaiselle naiselle ympäri Suomea. Kysely lähetettiin omien kontaktien kautta, suomalaisille naisille, joiden tiedettiin tai arveltiin olevan 40- tai yli 40-vuotiaita.

30 henkilöä Facebookin kautta ja neljä sähköpostitse ilmoitti halukkuutensa vastata kyselyyn. Yksi Facebookin kautta kyselyyn vastannut jakoi kyselyä eteenpäin kolmelle muulle. Kyselylomake lähetettiin 35:lle sähköpostitse. Kaksi vastaajaa vastasi paperiselle kyselylomakkeelle. 35:stä lupautuneesta 20 palautti kysymyslomakkeen vastattuna takaisin. Aineistoni koostuu 20 vastaajan vastauksista. Vastanneiden kesken arvottiin rannekoru. Kyselyyn vastanneet ovat koulutettuja suomalaisia yli 40-vuotiaita naisia. Tein asiantuntijahaastattelun kyselylomakkeen pohjalta, jonka lähetin yli 40-vuotiaille suomalaisille naisille.

Pukeutumiskokemuksien, kulttuurin vaikutuksien ja toiveiden kyselyillä pyrin ymmärtämään kuinka yli 40-vuotias suomalainen nainen pukeutuu erilaisissa tilanteissa. Mitkä asiat vaikuttavat pukeutumiseen. Kohderyhmän kuvausten avulla saan johtolankoja ja vihjeitä kohderyhmän toiveista suunniteltavilta vaatteilta, kuosilta ja väreiltä.

Kyselylomakkeen teemat olivat sisällöltään seuraavat (liite1)

PUKEUTUMISKOKEMUKSET: Mitä pukeutuminen/vaatteet merkitsevät haastateltavalle? Onko ulkonäön merkitys ja pukeutuminen muuttunut iän myötä ja mikäli on, kuinka? Millaisia ulkonäön muutoksia on tullut?

Kuinka ulkonäön muutokset ovat vaikuttaneet itsetuntoon ja identiteettiin, pukeutumiseen, tyyliin ja naiseuteen? Miten vastaaja kokee pukeutuvansa tällä hetkellä? Onko pukeutuminen esimerkiksi käytännöllistä tai muodikasta? Kokeeko vastaaja pukeutumisen vaikuttavan henkiseen hyvinvointiin, identiteettiin ja itsetuntoon?

KULTTUURIN VAIKUTUKSET: Vaikuttaako ympäristö; työ, sukulaiset, uskonto vastaajan pukeutumiseen ja jos vaikuttaa millä tavoin? Aiheuttaako ympäristö paineita pukeutumaan tietyllä tavalla?

TOIVEET: Onko vastaajan helppo löytää vartalolleen sopivia vaatteita? Mistä hän ostaa vaatteensa ja mitä merkkejä käyttää? Minkälaisia vaatteita vastaaja toivoo löytävänsä? Käyttääkö hän mekkoja, hameita, housuja, leggingsejä, paitoja tai jotain muuta? Onko vastaaja tyytyväinen saataviin vaatteisiin ikäiselleen naiselle? Millaista materiaalia hän suosii vaatteissaan?

KUOSIT JA VAATEMALLIT: Kyselylomakkeen lopussa esittelen viisi neulevaatemallia

eri kuusi- ja väri vaihtoehtolla. Vaatemallisto käsittää: puseron, leggingsien, hameen, tulppaanimekon ja v-kaula-aukkoisen mekon mallit. Kankaiden kuoseja on kolme erilaista. Valmistettavia erivärisiä neuloskankaita on kuusi.

Valitsin kuoseiksi syksyllä 2014 suunnittelemani kuoseja, joiden koin sopivan hyvin vaatemallistoon. Näiden kuosien valinnalla halusin saada tietoa kuinka kohderyhmä kokee kahden erilaisen kuusin yhdistämisen samassa vaatteessa. Neulevaatemalliston pastellivärien (kuvio 8.) käytöllä pyrin ymmärtämään kohderyhmän värienkäyttöä vaatteissa.

Vaatemalleiksi valitsin useita vaatevaihtoehtoja, koska halusin kartoittaa laajemmin yli 40-vuotiaiden suomalaisten naisten pukeutumista. Saatuja tuloksia voin hyödyntää sekä tämän malliston muokkaamiseen että myöhempien uusien tuotteiden suunnitteluun TARTTUVA designille.

Jokaiseen malliin liitin kysymykset, joilla pyysin selvittämään vastaajan mielestä parhaan vaihtoehdon. Pyysin vastaajaa kertomaan, mistä vaihtoehdosta hän piti eniten ja vähiten. Pyysin vastaajaa arvioimaan kuosien värejä ja mallien yksityiskohtia. Vastaajalla oli myös mahdollisuus antaa muutosideoita vaatteeseen. Kysymyslomakkeen lopussa annoin vastaajalle mahdollisuuden kommentoida yleisesti kyselyä ja malleja.

Aineiston keräämisessä on tärkeää, että aineisto kuvaa riittävän kattavasti ongelmaa, jota on lähdetty ratkaisemaan selvityksen avulla. Aineiston laadun kriteeri on aineiston monipuolisuus ja se, miten hyvin se vastaa toiminnallisen opinnäytetyön sisällöllisiin tavoitteisiin ja kohderyhmän tarpeisiin. (Vilkka & Airaksinen 2003, 64.) Neljätoista vastaajaa kahdestakymmenestä oli vastannut useiden lauseiden mittaisilla vastauksilla. Kyselyyn osallistuneiden määrä oli vain kaksikymmentä, mutta vastaukset olivat laajat. Sain riittävästi aineistoa tämän tutkimuksen tutkimusongelmien tutkimiseen.

5.2 Aineiston analyysi

Laadullisen aineiston aineistolähtöisellä analyysillä luodaan laadulliseen aineistoon selkeyttä. Analyysillä tuotetaan uutta tietoa tutkittavasta asiasta tiivistäen aineistoa kadottamatta silti sen sisältämää informaatiota. (Vilkka 2005, 140)

Tutkimusaineisto tiivistetään ja pilkotaan osiin. Tiivistämistä ohjaa tutkimusongelma ja tutkimuskysymykset. Tutkimusaineisto ryhmitellään uudeksi johdonmukaiseksi kokonaisuudeksi. Ryhmittely voi tapahtua niiden ominaisuuksien, piirteiden tai käsitysten mukaan, jotka löytyvät analyysin kohteena olevasta aineistosta. (Vilka 2005, 140.) Olen analysoinut aineistoni aineistolähtöisen sisällönanalyysin menetelmiä käyttäen. Ensin luin kaikki vastaukset kerran läpi. Seuraavaksi pilkoin aineiston pienempiin osiin, käsitteellisin ja järjestin sen uudelleen uudellaisiksi kokonaisuuksiksi.

5.2.1 Pukeutumiskokemukset

Kahdeksalle vastaajalle kahdestakymmenestä pukeutuminen ja vaatteet merkitsivät mukavuutta, käytännöllisyyttä ja helppohoitoisuutta. Vastaajien mielestä on tärkeää, että vaatteita voi yhdistellä ja ne sopivat yhteen toistensa kanssa. Osa vastaajista koki pukeutumisen välttämättömyydeksi; vaatteet suojaavat ja lämmittävät. Toisaalta osalle vastaajista vaatteet ilmentävät omaa persoonaa. Vaatteiden tulee olla omannäköisiä. Vastaajat kokivat pukeutumisen tilanteen vaatimalla tavalla eri tilaisuuksiin tärkeäksi. Lähes kolmasosa vastaajista ei ehdi tai ei käy vaateostoksilla usein. Muutaman vastaajan mukaan he eivät ole muodin ja trendien intohimoisia seuraajia. Pari vastaajaa mainitsi omaavansa klassisen tai ajattoman pukeutumistyylin. Yksittäiset vastaajat huomausivat saavansa mielihyvää stressaavan päivän päätteeksi shoppailusta. Yksi vastaaja mainitsi, ettei halua pukeutua liian huomiota herättävästi.

Viisitoista vastaajaa ilmoitti pukeutumisen muuttuneen iän myötä. Vaatteet ovat aiempaa käytännöllisempiä ja mukavampia. Vastaajat eivät käytä enää tiukkoja vaatteita, korkokenkiä tai minihameita. Muutama vastaaja arvostaa vaatteiden kestävyyttä ja ekologisuutta. Eräs vastaaja koki pukeutumisensa muuttuneen naisellisemmaksi. Vastaajat käyttävät laittautumiseen enemmän aikaa ja rahaa kuin nuorempana. Eräs vastaaja arvelee tulleen tietoisemmaksi siitä, mikä sopii paremmin itselle. Muutaman vastaajan mielestä itsetunto on iän myötä parempi. He voivat mennä vaikka ilman meikkiä töihin. Viisi vastaajaa ei usko pukeutumisensa muuttuneen iän myötä. Pukeutuminen on aina ollut merkityksellistä, ja pukeutumisessa on aina ollut melko sama tyyli. Heille pukeutuminen on ulkonäkökysymys; halutaan näyttää naiselliselta ja sporttiselta.

Pukeutumista määrittelee nykyisin enemmän se, missä itse viihtyy ja mistä itse pitää, kuin se mikä on varsinaisesti muotia. (Nuorempana joukosta erottumaan pyrkivä pukeutuminen oli kuitenkin tietyn genren mukaista pukeutumista.) Toki joistain vaatteista miettii onko se tämän ikäiselle ”sopiva”. Toki nykyisin pukeutuu

myös enemmän tilanteen mukaan, työ- ja edustustilanteet asettavat jonkinlaisia vaatimuksia myös pukeutumiselle.

Enää ei tarvitse olla "hottis" eikä ole tarvetta tulla huomatuksi. Nykyään tärkeämpää on se, että viihtyy "lainalakanoissaan" itse. Kuitenkaan en halua pukeutua kuin vanhat tädit, vaikka kello neljälläkymmenellä käykin. Ennen muotoja piti korostaa ja näyttää paljasta pintaa. Nykyään taitaa olla toistepäin. Peitellään paljasta pintaa ja piilotetaan "väärä" muotoja, eli makkaroita :D

Ulkonäön muutoksista kysyttäessä vastaajat kertoivat, että vanhenemista on tapahtunut ulkoisesti. Vastaajat toteavat ihon ryppyisemmäksi, sekä ihossa on selluliittia. Vastaajat kokevat, että iho ei ole enää niin kiinteä ja vatsa "pömpöttää". Puolet vastaajista ilmoitti painonsa nousseen iän myötä. Joku koki painon pudottamisen olevan vaikeampaa vanhemmalla iällä. Vaikka osalla ei paino ollut noussut, he kokivat vartalonsa mittasuhteiden muuttuneen iän myötä. Vartalo ei ollut enää niin kurvikas. Toisilla ikääntymisen muutokset olivat vaikuttaneet niin, että he haluavat laittaa enemmän näyttääkseen hyvältä. Muutama vastaaja toteaa kiinnittävänsä enemmän huomiota kasvoihin ja käyttävänsä enemmän asusteita kuten huiveja.

Kolmentoista vastaajan mukaan ulkonäön muutokset eivät olleet vaikuttaneet ruumiinkuvaan. Neljä vastaajaa mainitsi liikunnan suotuisan vaikutuksen hyvään oloon ja itse-tuntoon.

Haluan pysyä hyvässä kunnossa ja urheilen paljon. Huomaan liikunnan vaikutuksen hyvän olon kehään; mitä parempi kunto, sitä parempi olo kehossa, sitä parempi tunne itsestä.

Yhdeksän vastaajaa kertoi ulkonäön muutosten vaikuttaneen pukeutumisen peittävyys-teen tai paljastavuuteen. Ulkonäön muutokset ovat vaikuttaneet neljän vastaajan ruumiinkuvaan niin, että he eivät paljasta vatsan seutua, koska vyötäröön on tullut ylimääräisiä kiloja. Valitaan peittävämpiä ja väljempiä vaatteita. Muuttuneiden käsivarsien vuoksi vastaajat eivät käytä hihattomia paitoja. Vaikka vastaajat peittävätkin vartalostaan tiettyjä alueita, korostavat he hyviä puolia esimerkiksi siroja nilkkoja ja käsiä. Enemmistö vastaajista ei ole koskaan käyttänyt paljastavia vaatteita.

Yksi vastaaja mainitsi identiteetin ja itsetunnon kohdallaan rakentuvan muiden asioiden varaan kuin hoikkuuden.

Aluksi oli vaikea hyväksyä muuttunutta vartaloaan ja vaatteita ei meinannut muka millään löytää, sittemmin olen oppinut hyväksymään roikkuvat rintani ja

ison takamukseni ja pukeutumaan sen mukaisesti. Uuden ruokavalion ja elämän tavan myötä olen myös oppinut itsestäni paljon ja itsetunto on kohentunut huomattavasti. Olen kuin uusi ihminen.

Enemmän kiinnitän nykyään huomiota siihen, että vaatteet sopivat vartalolleni. Korostan vaatteilla hyviä puoliani ja tiedän miten pystyn vaatetuksella peittämään sellaiset seikat mihin en ole tyytyväinen. Nyt on enemmän varaa ostaa laadukkaita vaatteita. En pukeudu paljastavasti, mutten ole tehnyt sitä nuorempaanakaan.

Kuusi vastaajaa koki tyyliinsä muuttuneen hillitymmäksi ja aikuisemmaksi ajan saatossa. Muutamat vastaajat pohtivat ulkonäön muutosten vaikuttaneen tyyliin siten, että on jouduttu luopumaan jostain, kuten vyötäröä korostavista vaatteista tai hihattomista puse-roista. Vastaajien tyyli on muuttunut käytännöllisemmäksi. He pukevat joustavia vaatteita, tunikoita ja mekkoja. Tässä iässä vastaajat eivät halua seurata viimeisempiä trendejä tai jos seuraavatkin, niitä ei noudateta orjallisesti. Vastaajat arvelevat oman tyylin selkiytyneen ja vakiintuneen iän myötä. Kyselyyn vastanneet kuvasivat pukeutumistyyliään rennoksi, casualtyyppiseksi ja sporttiseksi.

Hieman hillitympään suuntaan iän kanssa mennään, mutta kuten sanottu. En suostu ruusumekkoihin vieläkään. Bootcut farkut olla pitää, vaikkei niitä mistään meinaa enää löytyä.

Suurin osa vastaajista uskoi olevansa nykyisin varmempi itsestään, ja näin ollen ulkonäön muutokset naiseudessa koetaan ylpeyden aiheeksi siitä, että on esimerkiksi pysytty synnyttämään ja imettämään. Ollaan kasvettu naiseuteen, tytöstä aikuiseksi naiseksi. Nykyisin osataan myös olla armollisia itseä kohtaan ja ymmärretään, että ulkonäön muutokset ovat osa elämää. Värien käytöllä ja onnistuneella pukeutumisella kohotetaan itsetuntoa ja koetaan olo naisellisemmaksi.

Aina on kiva ikä olla nainen! Nelikymppinen nainen on varmasti kokonaisuuteen ajatellen parhaimmillaan. Kun ikää karttuu erilaisten oireiden ja vaivojen määrä lisääntyy, mutta ne kuuluvat elämään.

Omasta naiseudestaan on itsevarmempi. Sitä ei tarvitse korostaa pukeutumalla, vaan naiseus kannetaan, annetaan ja näytetään omalla kropalla ja asenteella. Vaikka olisi juuttisäkki päällä

Kaksitoista vastaajaa arveli pukeutuvansa tällä hetkellä käytännöllisesti huomioiden vaatteiden rentouden, mukavuuden ja siisteyden. Seitsemän vastaajaa koki pukeutuvansa sekä käytännöllisesti että muodikkaasti. Käytännöllisyys ja muodikkaus vaihteli vastaajien mukaan; töihin voidaan pukeutua muodollisemmin ja vapaa-aikana usein

sporttisemmin. Ainoastaan yksi vastaaja koki pukeutuvansa melko muodikkaasti. Hänkään ei seuraa trendejä orjallisesti vaan kokee olevansa enemmän valtavirtapukeutuja.

Kaikki vastaajat olivat yksimielisiä siitä, että pukeutuminen vaikuttaa henkiseen hyvinvointiin, identiteettiin ja itsetuntoon. Vastaajien mukaan uudet vaatteet piristävät ja luovat itseluottamusta. Onnistuneen, huolitellun ja siistin vaatevalinnan myötä vastaajat näkevät itsensä viehättävinä ja itsevarmoina. Vastaajat huomauttivat, että oleellinen osa ulkoista olemusta ovat myös meikki, hiukset, asusteet ja kengät. Näiden eri osa-alueiden tulee olla tasapainossa keskenään. Muutamat vastaajat tähdensivät, että vaatteiden tulee olla ”oman näköisiä”, istuvia ja sopivia. Silloin ryhti on parempi ja käytös itsevarmempaa. Juhliin pukeutuminen on oleellinen osa juhlan tunnelmaa.

Vaikuttaa. Selkeästi itsetunto on kohdillaan kun pukeutuminen on mietitty alusvaatteista lähtien, se myös piristää ja antaa hyvän naisellisen voimakkaan olon.

5.2.2 Sosiaalisen ympäristön vaikutukset pukeutumiseen

Viisitoista vastaajaa kahdestakymmenestä kertoi työn vaikuttavan jollain tavalla pukeutumiseen. Muutamilla vastaajista oli käytössä työpuku. Vastaajat korostivat työvaatteen ominaisuuksia, kuten käytettävyyttä, pestävyyttä, lämmittävyyttä ja liikkuvuutta. Toiset korostivat siisteyttä ja korrektiutta työpukeutumisessa, mutta samalla oman persoonan ilmentäminen ja rentous vaatteissa olivat tärkeitä. Osa vastaajista työskenteli lasten ja nuorten parissa. He kokivat olevansa roolimallina asiallisesta pukeutumisesta nuorille. Keneltäkään vastaajista ei vaadittu tarkkaa pukukoodia työtehtävissä. Työ vaikuttaa pukeutumiseen lähinnä siisteyden ja käytännöllisyyden muodossa. Viiden vastaajan mukaan ympäristö ei vaikuta heidän pukeutumiseensa lainkaan. He pukeutuvat samoihin vaatteisiin niin työssä kuin vapaallakin. Lähes kukaan ei kokenut ympäristön, kuten sukulaisten, läheisten tai uskonnon taholta paineita pukeutua tietyllä tavalla. Eräs vastaaja kommentoi työpaikan pukeutumisesta seuraavanlaisesti:

Tietyllä tapaa kyllä. Naisvaltainen toimistotyö asettaisi paineita, jos niitä suostuisi ottamaan kannettavakseen. Toiset kollegat miettivät pukeutumisensa todella tarkkaan, korut jne. huomioiden

Toisaalta paineita pukeutumiseen voi tulla vallitsevasta muodista:

Vaatteiden tarjonta aiheuttaa sen, että joku asia alkaa miellyttää silmää, vaikka

alussa jokin asia saattaa näyttää rumalta. Jonkun ajan päästä ostaa itselleen sellaisen vaateen.

5.2.3 Tarjonta ja toiveet vaatteelta

Yhdeksän vastaajaa kahdestakymmenestä kertoi olevansa tyytyväinen markkinoilla olevaan tarjontaan ja löytävänsä helposti sopivia vaatteita itselleen. Yhtä monta vastaajaa koki vaatteiden etsimisen vaikeaksi. Yksi vastaaja arveli tilanteiden vaihtelevan. Joskus on helppo löytää vaatteita tai vaate voi sopia, osittain, mutta jokin kohta on liian iso tai kireä. Yksi vastaaja huomautti löytävänsä vaatteita kokonsa puolesta, mutta ei ole tyytyväinen Suomen tarjontaan. Suomessa hän löytää vaatteita vintagemyymälöistä ja designkirpputoreilta.

Vastaajista kolmasosan mielestä istuvuus oli tärkeämpää kuin vaateen merkki. Vastaajat käyttivät monia eri merkkejä ja vaateliikkeitä. He ostivat vaatteita useista vaateliikkeistä tai tavarataloista. Tavarataloja suositaan, koska niistä löytää helposti useita merkkejä. Monet ostivat vaatteita myös netin kautta. Muutamat vastaajat korostivat haluavansa sovittaa vaateen ensin ja siksi ostavat vaatteita vain kaupasta. Vastaajien keskuudessa tyytymättömyyttä vaatteiden löytymiseen aiheuttivat muun muassa se, että tarjolla olevat vaatteet ovat melko standardimitoitettuja. Vastaajat huomauttivat, että jos on esimerkiksi leveäharteinen, rintava, lanteikas tai omenavartaloinen, tarjolla olevat vaatteet eivät istu joka kohdasta. Standardimitoitettu vaate oli vastaajien kokemuksen mukaan jostain kireä ja toisesta kohtaa iso. Muutama vastaaja totesi, että nuorisolle ja iäkkäämmille naisille on tarjontaa, mutta työssäkäyvänä naisena on vaikeampi löytää mukavia vaatteita.

Ei ole. En käy mielellään vaateostoksilla, se on tuskaa. Parasta on laittaa ystävä tiedusteluretkelle ja ostaa hänen valitsemat vaatteet. Tai Halosella tai Stocmailla antaa myyjän hoitaa hommat. Pääsääntöisesti ostan vaatteet mistä sattuu ja mitä merkkiä tahansa, kunhan homma hoituu mahdollisimman helposti.

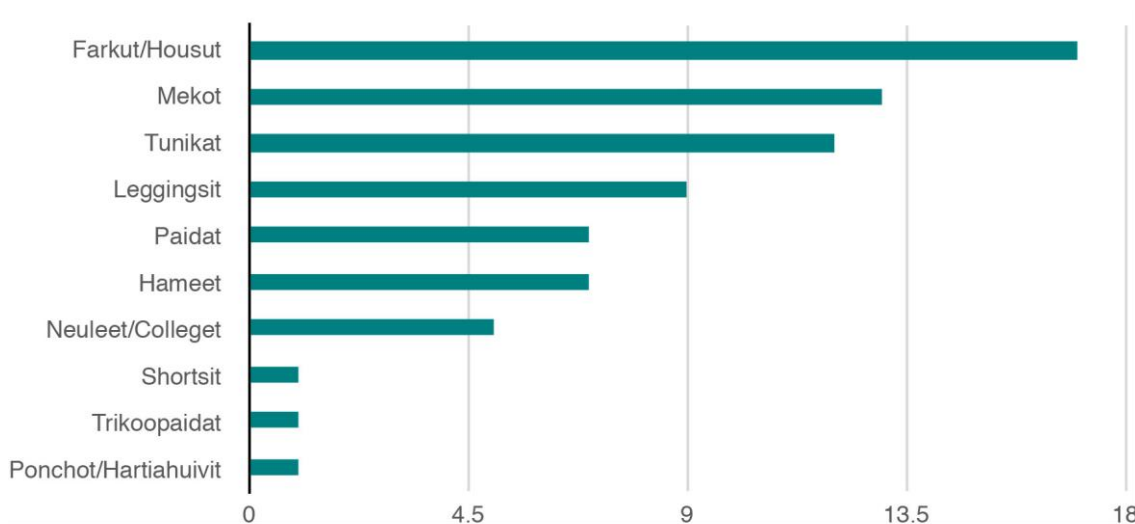
Nykyään vähän joka putiikissa on isojen tyttöjen kokoja, jotka ovat ihan hyvän näköisiä. Ei siis mitään säkkeitä minulle. Aika paljon tilaan netistä, esim. Anttilasta. Mitään erityistä merkkiuskollisuutta en tunne mutta tottakai Double Beauty mallit on vakio.

Kyselyyn vastannet esittivät toiveen istuvammista paidoista isokokoisille naisille. Vastajat toivoivat mekkoja, hameita ja tunikoita, joissa korostettaisiin vyötäröä oikeilla leikkauksilla. Housuihin toivottiin tarpeeksi pitkiä housunlahkeita ja paitoihin pidempiä yläosia.

Toivoisin, ettei kaikki menisi aina muodin mukaan. Nyt farkut tahtovat olla kaikkialla pillifarkkumallia kapeine lahkeineen. Tungeppa nämä pohkeet sellaisiin...Pidän bootcut -farkuista, sillä ne ovat armollisempia muodoilleni ja tuntuvatkin kivemmilta.

Haastateltavat suosivat vaatteiden materiaaleina helppohoitoisia siliäviä materiaaleja. Materiaalin tulee olla joustavaa ja miellyttävää ihoa vasten sekä kestävä ja hyvin laskeutuvaa. Suosituimpia materiaaleja kyselyyn vastanneiden keskuudessa olivat neuleet, trikoot ja puuvilla.

Kyselyyn vastanneet suosivat yleisimmin housuja tunikoiden tai paitojen parina tai leggingsejä tunikoiden kanssa. Erityisesti kesäisin suositaan mekkoja.

Kuvio 2. Kyselyyn vastanneiden käyttämät vaatteet

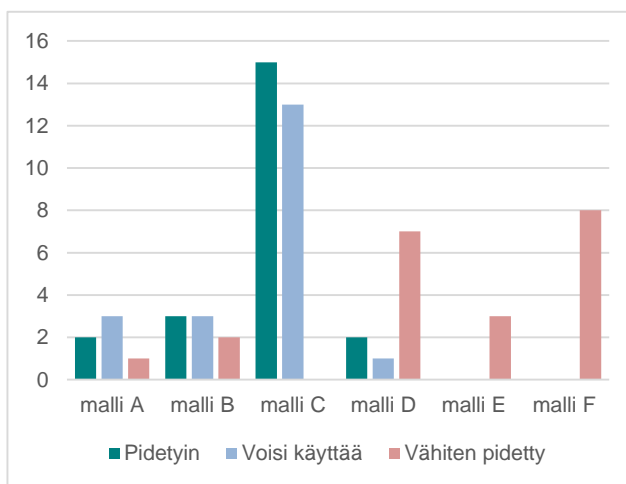
5.2.4 Kuosit ja vaatemallit

Ensimmäisenä vaatteena oli pusero. Tummanharmaa struktuuripintainen malli A oli suosituin. Turkoosi-keltaisesta mallista pidettiin vähiten. Neljä vastaajaa piti puseron mallista. Muutama toivoi kuoseihin muita värejä. Neljän vastaajan mielestä vyötärönauha tulisi ottaa pois, jolloin puserosta saisi löysemmän. Vyötäröä ei haluttu korostaa. Eräs vastaaja toi esille toiveen pyöreästä ja isommasta kaula-aukosta. Neljä vastaajaa huomautti, etteivät pidä kuviollisista kuoseista. Puseroiden kuosit olivat heidän mielestään levottomia. Ison ja pienen kuvion yhdistäminen koettiin sekavaksi.

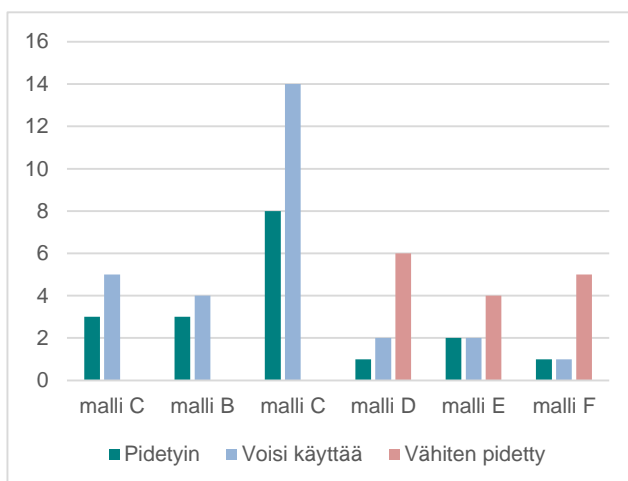
Kuvio 3. Pusero

Leggingsimalleja oli kuusi, sillä kangasmallistossa on kuusi erilaista neulekangasta. Malli C:n tummanharmaa struktuuripinta oli pidetyin. Malli F oli vähiten pidetty. Neljä vastaajaa kieltää käyttävänsä leggingssejä. Eräs vastaaja koki kuosit levottomiksi ja suurentaviksi. Yksi vastaaja ei pitänyt kuoseista vaatteissa. Yhden vastaajan mielestä nappien käyttö oli tarpeetonta leggingsseissä. Mielenpiteet ja toiveet väreistä olivat eriäviä. Osa vastaajista toivoivat muita värejä kuin tarjolla olevia. Eräs vastaaja toivoi enemmän värejä. Suurin osa vastaajista suosi yksiväristä mallia C.

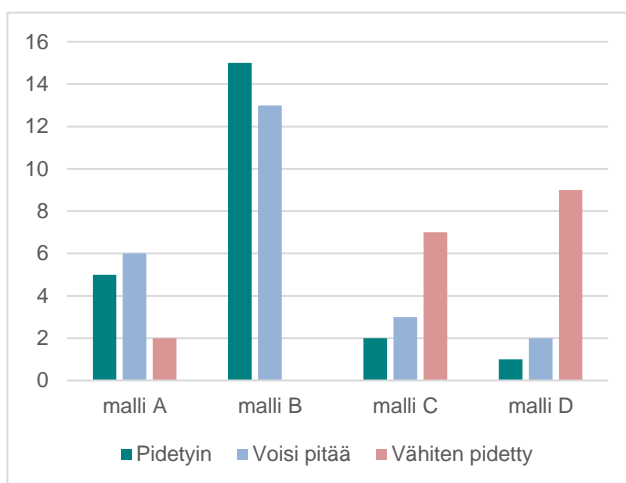
Kuvio 4. Leggingsit

Hameessa oli leggingsien tavoin kuusi erilaista väri- ja kuosivaihtoehtoa. Vastaajat kokivat värikkäiden ja kuviollisten hameiden käytön helpommaksi kuin vastaavien pusero- ja leggingsimallien. Suosituin kuosi hameessa oli malli C, tummanharmaa struktuuripintainen hame, mutta värikkäämmistäkin kuoseista pidettiin. Muutamat kyselyyn vastanneet toivoivat muita väri vaihtoehtoja ja kuoseja esimerkiksi pinkkinä ja punaisena. Yhden vastaajan mielestä turkoosin kanssa sopisi paremmin ruskea. Eräs vastaaja kiistää pitävänsä kuoseista vaatteessa.

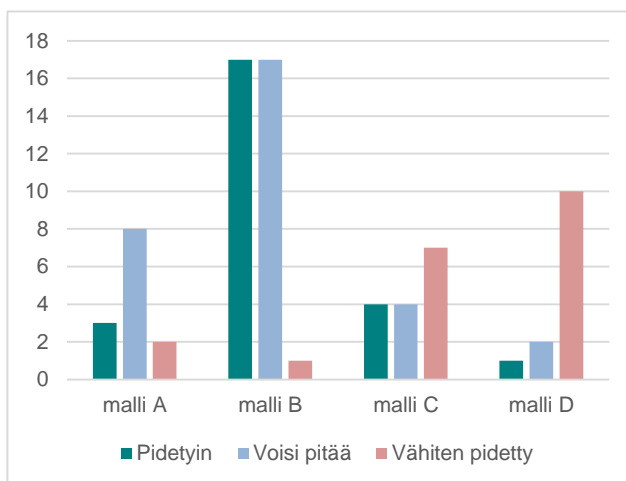
Kuvio 5. Hame

Kuusi kyselyyn osallistunutta vastaajaa huomautti, etteivät käyttäisi tämän mallista mekkoa. Nämä vastaajat eivät joko pitäneet mekon mallista tai väreistä. Osa vastaajista arveli mekon liian vartalonmyötäiseksi tai epäsopivaksi omalle vartalotyyppille. Erään vastaajan mielestä taskuja ja niiden värejä tulisi muuttaa. Muutama vastaaja toivoi muita värejä kuin pastellivärejä kuoseihin. Yksi vastaaja kiisti pitävänsä kuoseista vaatteessa. Osa vastaajista piti resoreista ja osa ei. Yhden vastaajan mielestä v-kaula-aukko korostaisi paremmin rinnan aluetta kuin pyöreä kaula-aukko. Eräs vastaaja toivoi mekon pituuden polvien yläpuolelle. Näistä neljästä malleista tummanharmaa malli B oli pidetyin.

Kuvio 6. Tulppaanimekko

Kaksi vastaajaa ei pitänyt kuoseista ja koki ne häiritsevinä. Eräs vastaaja mainitsi tummanharmaan mallin olevan ajaton, johon voi yhdistellä huiveja ja koruja. Yksi vastaaja totesi pitävänsä muista malleista paitsi turkoosista Dmallista. Kyseinen mekko ei erään vastaajan arvelun mukaan sopinut hänen vartalotyyppilleen. Muutama vastaaja piti kaulaukosta, mutta sen toivottiin olevan isompi. Toinen vastaaja taas toivoi pyöreää ja isompaa kaulaukkoa sekä väljyyttä mekolle. Tumma struktuuripintainen B malli oli pidetyin vaihtoehto.

Kuvio 7. V-kaula-aukkoinen mekko

Lopuksi muutamat vastaajat kommentoivat kyselyä yleisesti. Eräs vastaaja oli tyytyväinen malleihin ja yksityiskohtiin eikä ehdottanut muutoksia vaatteisiin. Kaksi vastaajaa kommentoi kyselyn selkeyttä. Toisen mielestä mallit olisi pitänyt numeroida, jolloin vastaaminen olisi ollut helpompaa. Toinen vastaaja koki piirroskuvien perusteella vaatteiden arvioinnin hankalaksi. Vaatteet tulisi nähdä valmiina kuvissa tai luonnossa.

6 Neulemallisto muotoutuu

Vaateen suunnittelulle ja valmistumiselle oli tiettyjä vaatimuksia ja rajoituksia. Suunnittelussa piti huomioida muunmuassa aikataulu, materiaalien saatavuus ja kaavoittajan ja ompelijan etsintä. Malliston värikartan suunnitteluun vaikutti osaltaan se, minkä värisiä lankoja oli kyseisellä hetkellä saatavilla. Värikarttaa suunnitellessa tutkin mitkä, värit näyttävät paremmalta pohjoismaisen aikuisen naisen ihoa vasten. Kankaat piti suunnitella ja saada teetetäväksi, että netehtivät ajoissa ompelijalle ommeltavaksi.

Tammikuussa 2014 yhteydenotossa ompelijaan selvisi, että hän voi kaavoittaa piirretyt mallit. Samaan aikaan olin yhteydessä Kutomo Holopaiseen, koska kankaat teetetäisiin siellä. Kutomolla sattui olemaan halutut värit, tosin turkoosin värejä oli vain pieni määrä. Päädyin tilaamaan puuttuvaa keltaista väriä, jotta kaikki kuosivaihtoehdot saataisiin neulottua.

Kuvio 8. Kuosien värikartta

Kaikissa värivalinnoissaan tekijä joutuu pohtimaan, mitkä värivalinnat tuovat halutun vaikutuksen. Värien yhteensopivuutta on verrattu sävelten yhteensovittamiseen, musiikkiin, minkä vuoksi värien rinnastamista on totuttu kutsumaan väriharmoniaksi. (Arnkil 2007, 118.) Halusin käyttää pastellin värejä ja harmaan sävyjä, sillä ne eivät ole niin kovia aikuisen naisen ihoa vasten eivätkä vie väriä kasvoilta. Keltainen ja turkoosi antavat haluamaani keveyttä ja leikkisyyttä kuosille.

6.1 Tutkimuksen tulokset

Kyselyn vastauksissa osa kohderyhmän naisista kuvaa pukeutumista välttämättömyydeksi. Pukeutuminen merkitsee suurelle osalle vastaajista mukavuutta ja käytännöllisyyttä. Omaa persoonaa halutaan kuitenkin myös ilmentää pukeutumisen välityksellä. Kaikki kyselyyn osallistuneet vastaajat myöntävät pukeutumisen merkityksen henkiseen hyvinvointiin, identiteettiin ja itsetuntoon. Tämän tutkimuksen vaatemalliston johtolankana on mukavuus ja rentous. Vaatemalliston idea on pienissä yksityiskohdissa ja kuosissa sekä kuosien värivaihtoehdoissa.

Kyselyyn vastaajista noin puolet arvioi vartalonsa muuttuneen iän myötä. Vastaajat kertovat painonsa nousseen. Erityisesti vyötärön seutu on heidän mukaansa muuttunut leveämmäksi ja käsivarret paksummiksi. Osa vastaajista huomauttaa, että vaikka paino ei olisikaan muuttunut iän myötä, vartalon mittasuhteet ovat kuitenkin muuttuneet. Vastaajat eivät koe vartaloaan enää niin kapeaksi ja kurvikkaaksi kuin nuorena. Vyötärölinjan nostamisella pyrin saamaan vaikutelman vyötäröstä ja samalla peittämään vatsan aluetta.

Tämän tutkimuksen kyselyn vastausten perusteella yli 40-vuotiaat naiset näyttävät, vartalossa tapahtuneiden muutosten vuoksi, suosivan joustavia materiaaleja ja löysempiä malleja. Kohderyhmä toivoo vaatteiltaan rentoutta ja sporttisuutta. Suomessa ei kyselystä saatujen tulosten perusteella vaadita tiukkoja pukukoodeja työelämässä eikä sosiaalinen ympäristö vaikuta naisten pukeutumiseen. Pukeutumisen rajoitukset näyttävät liittyvän työn luonteeseen. Näiden tulosten valossa neulemallisto sopii hyvin puettavaksi niin töissä kuin vapaallakin.

Neulontatekniikassa olen huomionut aikuisen naisen muuttuneen kehon. Neulottavan kankaan tuli olla neulottu tiukaksi. Kankaan tuli olla ryhdikäs aikuisen naisen päällä. Kangas ei saisi olla kuitenkaan liian paksu, että sitä voi käyttää sisätiloissa. Kutomo Holopaisella käynnin yhteydessä keskustelimme materiaaleista ja käytettävistä tekniikkavaihtoehtoista. Kuvioneule tehtiin jacquard tekniikalla ja struktuurineule oikean ja nurjan silmukan tekniikalla täyttämään halutut vaatimukset.

6.2 Tulosten vaikutukset neulemallistoon

Kyselyn perusteella vastaajat suosivat tummanharmaita struktuuripintaisia vaatemaleja. Kyselyn vastausten perusteella suuri osa vastaajista koki vaatemalliston liian vartalonmyötäiseksi. Vastaajat toivoivat puseron ja mekkojen kaula-aukkoja avarammiksi.

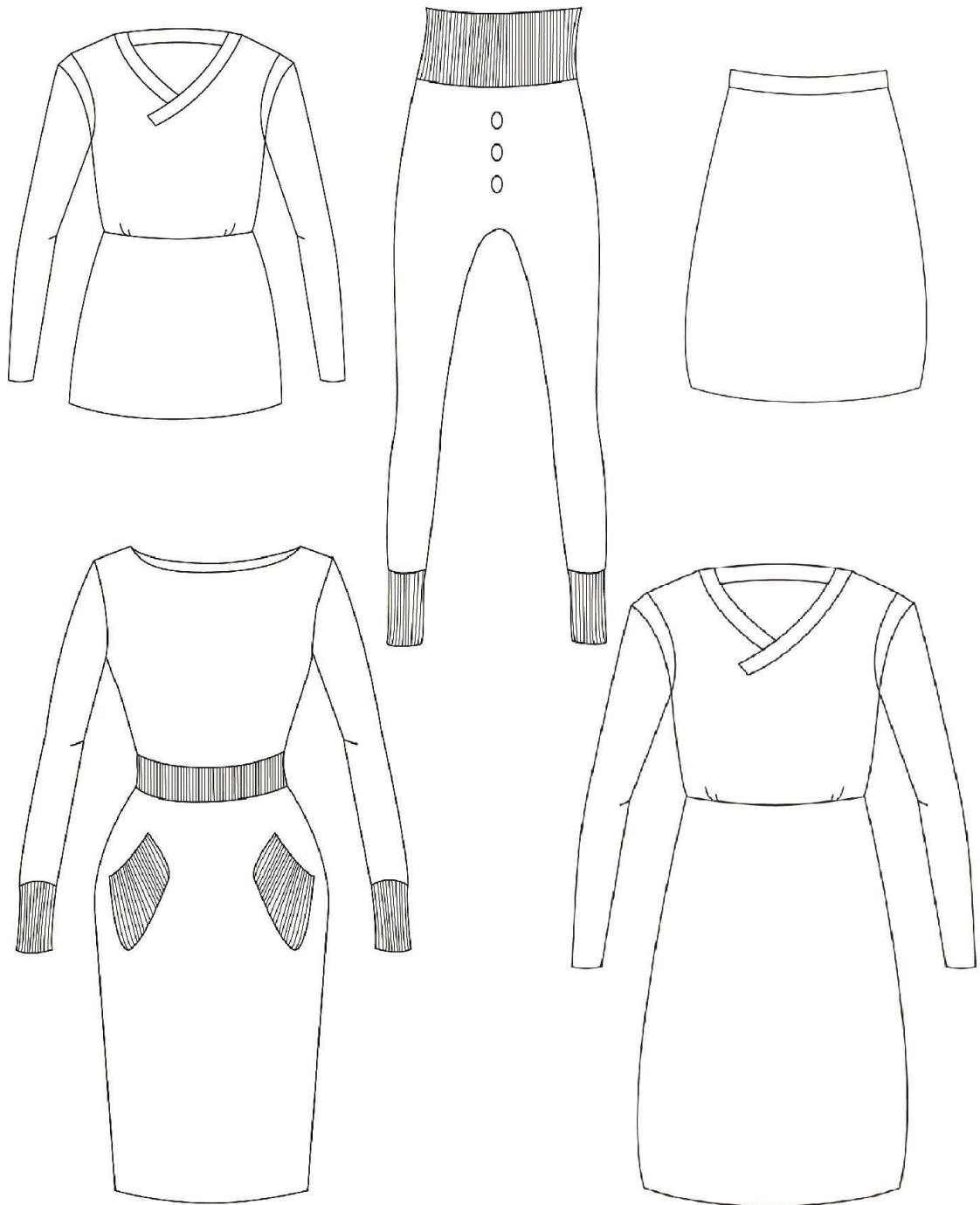
Näiden vastausten perusteella päädyn tekemään puserosta löysemmän sijoittamalla rinnan alle muotoleikkauksen sijaan kuminauhan. Kuminauha antaa hieman muotoa, mutta ei ole liian tyköistuva. Muutamat vastaajat halusivat myös isompaa kaula-aukkoa. Pidän puserossa v-kaula-aukon, mutta siitä tulee isompi.

Tutkimukseen osallistuneet naiset eivät suosineet legginsejä, joten päädyin muuttamaan leggingsejä löysemmäksi, jolloin ne ovat muodoltaan enemmän housumaiset.

Hameen malliin ei tullut muutostoiveita, joten pidän sen sellaisenaan.

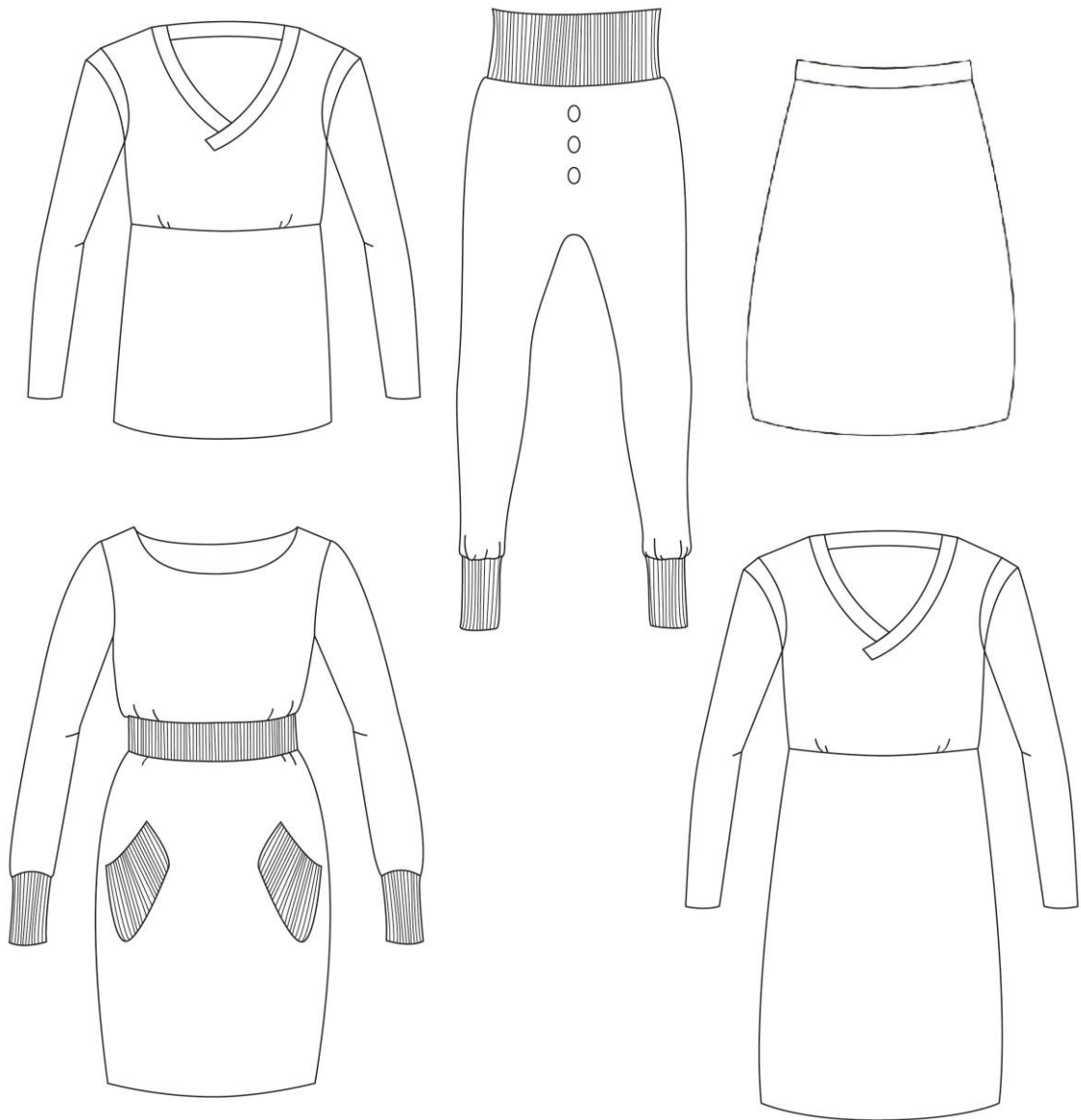
Tulppaanimekkoon lisää rentoutta ja löysyyttä. Isonnan kaula-aukkoa hieman. Resorien yksityiskohdista ja taskuista pidettiin, joten pidän yksityiskohdat. Lyhennän mekon pituutta polven yläpuolelle toiveen mukaisesti.

V-kaula-aukkoisen mekon kaula-aukko tulee isommaksi ja vyötärölinjaan tulee kuminauha leikkauksien sijaan. Näillä muutoksilla pyrin saamaan malliin löysyyttä ja rentoutta niin, että muoto kuitenkin säilyy. Kuviossa 9 on esitetty vaatemallisto ennen niihin tehtyjä muutoksia.

Kuvio 9. Vaatemallisto ennen muutoksia

Kuviossa 10 on vaatemallisto siihen tehtyjen muutosten jälkeen. Muutokset ovat tehty kyselytutkimuksessa saatujen tulosten perusteella.

Kuvio 10. Kyselytutkimuksen vastausten perusteella muutettu vaatemallisto

6.3 Mallien valmistus

Sain kankaat työstettäväksi ompelijalle huhtikuun puolenvälin jälkeen, viisi päivää ennen opinnäytetyön palauttamispäivää. Keltaiset langat eivät ehtineet tehtaalle opinnäytetyön valmistumiseen mennessä, joten en saanut turkoosikeltaisia ja keltaharmaita kankaita neulottua. Sain kuitenkin mustaharmaan kuosin ja tummanharmaan struktuuripinnan

sekä resorit. Tummat kuosit olivat pidetyimmät kuosit, ja näin myös tärkeimmät kankaat opinnäytetyön vaatemalleja varten.

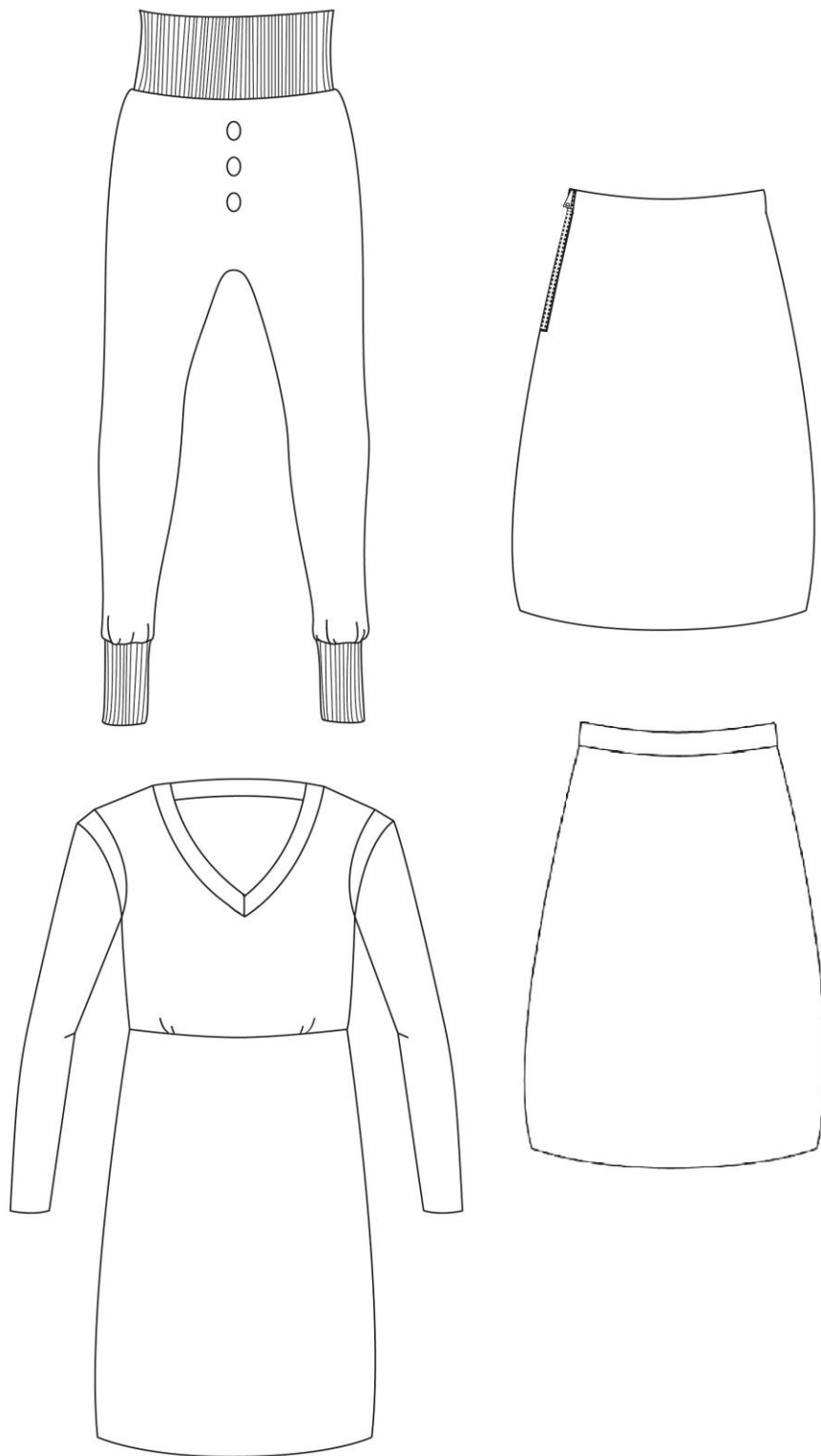
Keskustelimme ompelijan kanssa kyselyn tuloksista ja niiden vaikutuksista valmistettaviin neuleisiin. Kävimme läpi malleihin toivotut muutokset. Ompelija pysyi kaavoittamaan mallit etukäteen joten hän oli heti valmis työstämään vaatemalleja materiaalin saavuttua.

Neulekankaan ompelu on haasteellista. Kangas on joustavaa joten saumasta voi tulla helposti ryppyinen ja epäsiisti. Neuleen saumat voivat olla toisinaan hankalia toteuttaa. Resorien ja neulekankaan saumakohta voi muodostua liian paksuksi. Vyötärön kohdalla paksut saumat voivat luoda vaatteeseen paksun vaikutelman, mitä erityisesti naiset eivät halua vaatteeltaan. Eri tekniikalla valmistettu neulekankaat käyttäytyvät ommeltaessa eri tavalla. Neulekankaiden keskinäinen erilainen olemus aiheutti omat tekniset haasteet vaatteiden ompelemiselle.

Kuviossa 11 ovat valmiit vaatemallit muutoksineen. Ajan puutteen ja haastavan materiaalin työstämisen vuoksi ompelija ei ehtinyt valmistamaan kaikkia malleja opinnäytetyötä varten. Valmiita neulevaatemalleja saatiin valmistettua neljä: housut, hame kahtena erilaisena mallina ja v-kaula-aukkoinen mekko. Vaatemalleihin on lisätty muutama tekninen muutos. V-kaula-aukon liitoskohta ei onnistunut alkuperäisen suunnitelman mukaisesti. Kaula-aukosta tuli kokeiluissa liian paksu ja epäsiistin näköinen. Päädyimme ompelijan kanssa tavalliseen ”päärmeeseen” v-kaula-aukkoon.

Kuviollinen kangas oli jämäkkä, eikä joustanut paljon. Struktuurineulekangas oli hyvin venyvä ja joustava. Oli haasteellista valmistaa sama malli kahdesta hyvin erilaisesta materiaalista. Kuvioneulekankaasta valmistettu hame oli jämäkkä ja ryhdikäs. Siihen ommeltiin vetoketju taakse. Vetoketjun laittaminen hameeseen liittyy puettavuuteen ja siihen että vaate näyttää päällä ryhdikkäältä. Struktuuripintainen hame oli taas venyvä, joten siihen laitettiin vetoketjun sijaan kuminauhavyötärö. Kuminauha toimii strukturi-neulekankaassa hyvin eikä anna liian paksua vaikutelmaa vyötärön seudulle.

Kuvioon 11 on piirretty kaksi erilaista hamemallia, koska neulekankaiden erilainen laatu vaikutti mallin teknisiin ratkaisuihin.

Kuvio 11. Valmiit neulevaatemallit piirroskuvina teknisten muutosten jälkeen

Kuviossa 12 ovat valokuvat valmistetuista neljästä neulevaatemallista. Isot valokuvat malleista tämän työn lopussa liitteenä 2.

Kuvio 12. Valokuvat valmiista neulevaatemalleista

7 Pohdinta ja johtopäätökset

Opinnäytetyössä selvitettiin yli 40-vuotiaiden suomalaisten naisten kokemuksia ja toiveita pukeutumisesta. Tavoitteena oli kerätä kattavasti tietoa ja aineistoa, joiden avulla pystyin tekemään muutoksia vaatemalleihin.

Opinnäytetyön lähtökohtana oli tarve suunnitella vaatteita omalle yritykselle. Yrityksen tuotevalikoimassa on jo vilttejä ja pusseja, mutta tuotevalikoimaan tarvittiin lisää erilaisia tuotteita. Vaatteiden suunnittelu oli uusi opettavainen kokemus. Asiantuntijahaastattelun ja kyselyn avulla sain arvokasta tietoa suomalaisten naisen pukeutumistyylistä, toiveista ja rajoitteista.

Peittämisen ja näyttämisen estetiikkaa ohjaavat sosiaalisen hyväksyttävyyden ja arvostuksen tavoittelu. Sanonta ”kauneus on katsojan silmässä” ilmentää ihmisten perimmäisintä tapaa arvottaa visuaalista ympäristöään omasta sosiaalisesta lähtökohdastaan. Värien sopivuus ja sopimattomuus kussakin käyttötilanteessa, kontekstissa, arvioidaan sellaisten arvosuodattimien läpi, jotka yksilö on sisäistänyt oman yhteisönsä arvomaailmasta. Värien kauneus tai sopusointu ja rumuus tai riitasointu ovat käsitteitä tämän ilmiön yhteisöllisistä tuotteista. (Huttunen 2004, 102.) Opinnäytetyön tekemisen yhteydessä olen saanut vahvistusta sille, että on tärkeää pitää kiinni omasta tyylistä suunnittelijana. Suunnittelussa tulee toki huomioida yleiset toiveet. Naisten toiveet ja tyylit ovat kuitenkin erilaisia, joten suunnittelemani vaatteet voivat miellyttää vain tiettyä osaa asiakaskunnasta. Tulen käyttämään suunnittelemissani asusteissa ja vaatteissa tyylilleni ominaisesti värejä. Tasapainoilen kuitenkin värien käytön kanssa yhdistäen värejä murettuihin maanläheisiin väreihin.

Tuotteen suunnittelussa olen riippuvainen tuotteen valmistumiseen osallistuvista tahoista. Vaikka olin yhteydessä kankaan valmistavaan tehtaaseen ajoissa, helmikuun alussa, sain kankaat kaksi kuukautta myöhemmin. Tilatessa lankoja, kankaiden valmistus voi viivästyä vielä lisää. Kannattaa siis olla ajoissa tuotesuunnittelun ja valmistuksen suhteen. Onnistuin kuitenkin mielestäni kohtuullisesti projektin ajoitusten kanssa. Sain opinnäytetyössä pidetyimmäksi osoittautuneet kangasvaihtoehdot tehtaalta juuri ajoissa, että ompelija ehti vielä valmistamaan osan malliston vaatteista määräaikaan mennessä.

Vaatemallien valmistusvaiheessa opin, kuinka vaate tulisi toteuttaa jo neulontavaiheessa, että se on taloudellisesti ja teknisesti järkevintä. Kankaaseen kannattaa neuloa resorit oikealle kohdalle jo neulontavaiheessa. Näin vähennetään ommeltavien saumojen määriä. Neuleessa saumat ovat aina paksut ja teknisesti vaikeampi toteuttaa kuin muissa esimerkiksi ohuemmissa materiaaleissa.

Kuosit näyttävät paperilla aina hieman erilaisilta kuin kankaana. Muutamat kyselyyn vastaajat kokivat hankalaksi kuvitella, miltä kuosit näyttävät luonnossa valmiina vaatteina. Koska en saanut kaikkia kuosivaihtoehtoja valmiiksi opinnäytetyöhön, kutomatta jääneiden kankaiden vaatemaleista ei saatu valokuvia tähän opinnäytetyöhön.

Mitä sitten olisin voinut tehdä toisin? Ainakin kyselylomaketta olisin voinut hioa vielä hieman enemmän. Kyselylomakkeessa oli muutama kysymys, jotka toistuivat kahteen eri kertaan. Vastaajat olivat kuitenkin kärsivällisesti vastanneet kumpaankin kysymykseen tai viittasivat vastauksessaan edelliseen kysymykseen. Opinnäytetyö oli tuotteen valmistusprosesseineen aika laaja, mutta kokemus oli kuitenkin opettavainen ja hyödyllinen. Tämä kokemus auttaa suunnittelemaan uusien tuotteiden suunnitteluprosessit paremmin.

Kyselylomakkeeseen vastanneista osa oli tuttuja tai puolituttuja. Tutut vastaajat olisivat voineet vastata kysymyksiin epätodenmukaisesti. Luotin kuitenkin siihen, että haastateltavat kertovat todellisia kokemuksiaan pukeutumisesta ja mielipiteensä suunnittelemistani vaatteista. Tuttujen vastaajien etuna oli se, että he olivat todella paneutuneita vastaamaan. Sain runsaasti materiaalia vastauksista, vaikka kyselyyn vastanneita olikin vain kaksikymmentä.

Yli 40-vuotiaiden suomalaisten naisten pukeutumisesta ei ollut paljon tutkimuksia. Tutkimuksia naisten ikääntymiseen, heidän kokemuksista ruumiinkuvansa muutoksista löytyi. Eri näkökulmista lähtöisin olevia mallistonsuunnitteluun liittyviä tutkimuksia oli runsaasti. Näistä tutkimuksista sain hyvää aineistoa tämän opinnäytetyön teoreettiseen viitekehykseen.

Jatkotutkimuksena voisi olla valmiin neulevaatemalliston uudelleen arviointi kyselyn vastanneiden kesken, sisältäen tästä opinnäytetyöstä puuttuvat kuosi- ja väri vaihtoehdot. Kohderyhmän mielipiteiden, valmiista vaatteista, kuoseista ja väreistä, selvittäminen.

Muuttuvatko mielipiteet neulevaatteista piirroskuvien vaihduttua oikeisiin neulevaatteisiin?

Että nämä vaatemallit saadaan tuotantoon, tulee ensin tehdä tuotannon suunnittelua ja kustannusarviointia malliston suhteen. Saatava materiaali ja värivaihtoehdot määrittävät mistä materiaalista ja minkä värisiä kuoseja on mahdollista valmistaa Suomessa. Neulevaatemalleja tulee ensin koekäyttää jotta tiedetään kuinka ne käyttäytyvät käytössä. Jos käytössä ilmenee yllättäviä asioita, tulee ne ottaa huomioon valmistettavissa vaatteissa. Tavoitteena on, että ainakin osa mallistosta saadaan tuotantoon ja myyntiin TARTTUVAdesignille syksyllä 2015.

Lähteet

Kirjallisuus:

Anttila, Pirkko. 2006. Ilmaisui, teos, tekeminen ja tutkiva toiminta. 2 p. Artefakta 16. Hamina. Akatiimi.

Anttila, Pirkko. 1992. Käsityön ja muotoilun teoreettiset perusteet. Porvoo: WSOY

Arnkil, Harald. 2007. Värit havaintojen maailmassa. Taideteollisen korkeakoulun julkaisuja B 85. Jyväskylä: Gummerus kirjapaino.

Brannon, Evelyn. L. 2005. Fashion forecasting. New York: Fairchild.

Faux, Susie. 1999. Tyylikäs nainen. Oikeat asusteet, kaunis kokonaisuus. Helsinki: WSOY.

Fiske, John. 1992 Merkkien kieli. Johdatus viestinnän tutkimiseen. Jyväskylä: Gummerus.

Hari, Riitta & Järvinen, Jaakko & Lehtonen, Johannes & Lonka, Kirsti & Peräkylä, Anssi & Pyysiäinen, Ilkka & Salenius, Stephan & Sams, Mikko & Ylikoski, Petri. 2015. Ihmisen mieli. Tallinna: Gaudeamus.

Hervonen, Antti. 2003. Milloin ihminen on keski-ikäinen? Tiede-lehti 7/2003
http://www.tiede.fi/artikkeli/kysy/milloin_ihminen_on_keski_ikainen Luettu 7.2.2015

Huttunen, Matti. 2004. Värit pintaa syvemmillä. Porvoo: WSOY

Iltanen, Sonja. 2007. Minihameesta mummonmekkoon. Teollinen vaatesuunnittelu ja keski-ikäisten naisten vaatekäytännöt sosiaalista ikää rakentamassa. Vaajakoski. Gummerus Kirjapaino Oy.

Kaiser, Susan. B. 1997. The social psychology of clothing. Symbolic appearances in context. Toinen uudistettu painos. New York: Fairchild.

Keltikangas-Järvinen, Liisa. 1994. Hyvä itsetunto. Juva: WSOY

Kivimäki, Satu. 2003. Aikuisen naisen vaatekaappi. Teoksessa Vaatekirja. Toim. Koskenurmi-Sivonen & Raunio. Helsinki: Helsingin yliopiston kotitalous- ja käsityötieteiden laitos, 249-267.

Koskimies, Lilli. 1984. Pukeutumisen historia. Kietaisuasusta empiretyyliin. Porvoo: WSOY.

Maffesoli, Michel. 1995. Maailman mieli. Yhteisöllisen tyylin muodoista. Helsinki: Gaudeamus.

Niemelä, Pirkko. 1995. Kotiin omaan ruumiiseen: mielen ja ruumiin integraatioprosessi. Teoksessa: Sorvettula, M. (toim.) Naisen terveys: Hyvän elämän strategiset mitat. Helsinki: Gaudeamus, 76-89.

Nuutinen, Ana. 2004. Edelläkävijät. Hiljainen, implisiittinen tieto muodin ennustamisessa. Taideteollinen korkeakoulu. Saarijärvi. Gummerus Kirjapaino Oy.

Salovaara, Johanna. 2005. Näytä hyvältä - pukeutumisopas naiselle. Helsinki: Otava.

Seppänen, Janne. 2001. Katseen voima: kohti visuaalista lukutaitoa. 2.p. Tampere: Vastapaino.

Uotila, Minna. 1995. Pukeutumisen kuvaus. Helsinki: Yliopistopaino.

Vilkka, Hanna. 2005. Tutki ja kehitä. Helsinki: Tammi.

Vilkka, Hanna & Airaksinen Tiina, 2003. Toiminnallinen opinnäytetyö. Helsinki: Tammi.

Haastattelut:

Tekstiilisuunnittelija, yrittäjä ja luennoija asiantuntijahaatattelu 18.03.2015. Helsinki

Liitteet

Liite 1. Kyselylomake

Olen Tiina Inel. Opiskelen Metropolian Ammattikorkeakoulussa tekstiilisuunnittelua. Teen opinnäytetyötä aiheenani aikuisten naisten pukeutuminen (tässä tapauksessa tarkoitan +40 ikäisiä naisia). Tavoitteenani on kartoittaa mitä tämän ikäiset naiset haluavat vaatteelta. Valmistan ainakin yhden kuosin ja vaateen kyselyn perusteella. Kiitos vastauksestasi ja ajastasi! Vastaajien kesken arvotaan 4 kertaa ranteen ympäri kierrettävä käsikoru (arvo 59 e). Korun materiaalina ovat nahka, swarovski kristallit, luonnon kivet ja hopeanappi.

PUKEUTUMISKOKEMUKSET

Mitä pukeutuminen/vaatteet merkitsevät sinulle?

Onko ulkonäön merkitys ja pukeutuminen muuttunut iän myötä? Jos on, niin kuinka?

Millaisia ulkonäön muutoksia on tullut?

Kuinka ulkonäön muutokset ovat vaikuttaneet

a) ruumiinkuvaan (itsetunto, identiteetti)

b) pukeutumiseen (vaatteiden peittävyys/paljastavuus)

c) tyyliin

d) naiseuteen

Miten koet pukeutuvasi tällä hetkellä? (esim. käytännöllinen, muodikas)

Vaikuttaako pukeutuminen henkiseen hyvinvointiin, identiteettiin ja itsetuntoon?

KULTTUURIN VAIKUTUKSET

Vaikuttaako ympäristö (työ, sukulaiset, läheiset, uskonto (Suomessa luterilaisuus))

pukeutumiseesi? Jos vaikuttaa, niin millä tavalla?

Aiheuttaako ympäristö paineita pukeutua tietyllä tavalla?

TOIVEET

Onko helppo löytää vartalollesi sopivia vaatteita? Mistä ostat vaatteita ja mitä merkkejä käytät?

Millaisia vaatteita toivoisit löytäväsi? Käytätkö mieluiten mekkoja, hameita, housuja, legginssejä, paitoja? Jotain muuta?

Oletko tyytyväinen saataviin vaatteisiin ikäisellesi naiselle?

Millaista materiaalia suosit vaatteissa? (esim. neule, kudottu kangas)

Mikä pusero vaihtoehto on mielestäsi paras

- a) pienikuviainen kuosi
- b) yksivärinen tummanharmaa struktuuripinta
- c) pienen ja ison kuvion yhdistelmä. Kumpi väri vaihtoehto?

Mikä mallivaihtoehto olisi sellainen, jonka voisit pukea päällesi?

Mistä mallivaihtoehdosta pidät vähiten?

Mitä pidät yksityiskohdista ja väreistä? Haluaisitko muuttaa jotain?

Mitkä legginssit on mielestäsi paras vaihtoehto

a) pienikuviainen kuosi. Mikä väri vaihtoehto?

b) yksivärinen tummanharmaa struktuuripinta

c) iso kuvio. Kumpi väri vaihtoehto?

Mikä mallivaihtoehto olisi sellainen, jonka voisit pukea päällesi?

Mistä mallivaihtoehdosta pidät vähiten?

Mitä pidät yksityiskohdista ja väreistä? Haluaisitko muuttaa jotain?

Mikä hame vaihtoehto on mielestäsi paras

a) pienikuvioinen neulos. Mikä väri vaihtoehto?

b) yksivärinen tummanharmaa struktuuripinta

c) Iso kuvio. Kumpi väri vaihtoehto?

Mikä mallivaihtoehto olisi sellainen, jonka voisit pukea päällesi?

Mistä mallivaihtoehdosta pidät vähiten?

Mitä pidät yksityiskohdista ja väreistä? Haluaisitko muuttaa jotain?

Mikä tulppaanimekko vaihtoehto on mielestäsi paras

a) pienikuvioinen neulos. Mikä väri vaihtoehto?

b) yksivärinen tummanharmaa struktuuripinta

c) Iso kuvio. Kumpi väri vaihtoehto?

Mikä mallivaihtoehto olisi sellainen, jonka voisit pukea päällesi?

Mistä mallivaihtoehdosta pidät vähiten?

Mitä pidät yksityiskohdista ja väreistä? Haluaisitko muuttaa jotain?

Mikä alla olevista mekko vaihtoehtoista on mielestäsi paras

a) pienikuvioinen neulos. Mikä väri vaihtoehto?

b) yksivärinen tummanharmaa struktuuripinta

c) Iso kuvio. Kumpi väri vaihtoehto?

Mikä mallivaihtoehto olisi sellainen, jonka voisit pukea päällesi?

Mistä mallivaihtoehdosta pidät vähiten?

Mitä pidät yksityiskohdista ja väreistä? Haluaisitko muuttaa jotain?

Voit halutessasi kommentoida kuvia ja lisätä jotain, mitä kysymysten puitteissa ei tullut esile.

Kiitos vastauksestasi! TARTTUVAdesign valmistaa ainakin yhden tuotteen kyselyjen perusteella syksyn 2015 neulemallistoon. Halutessasi voit seurata facebookissa kuinka projekti etenee. Valmis tuote tulee myös aikanaan www.tarttuva.com sivuille.

Liite 2. Valokuvat valmiista neulevaatteista

